

Article Type: Scientific Research

The Impact of Prisoners' Support Association Services on the Performance of Covered Families in Tehran Province

Enayat Eslami Andargholi¹, Ali asghar Abbasi Asfajir ^{*2}, Manouchehr Pahlavan³¹ Ph.D. student in sociology, Babol Branch, Islamic azad university, babol, Iran² Assistant Professor in sociology department, Babol branch, Islamic azad university, Babol, Iran³ Associate Professor in social sociology, Babol branch, Islamic azad university, Babol, Iran

10.22080/SSI.2021.21191.1877

Received:

February 16, 2021

Accepted:

June 15, 2021

Available online:

September 6, 2021

Keywords:

"Family Performance",
"Prisoners Support
Association", "Welfare",
"Vocational Training",
"Health services".

Abstract

This article examines the impact of "Prisoners Support Association" service" on the performance of prisoners' families in Tehran province and its objectives are to assess the impact of services "welfare and livelihood", "cultural and educational", "employment and vocational training", "health and medical", "Education and counseling" on the performance of prisoners' families. In the theoretical framework, Hill Prisoner Family Crisis Theory, The McMaster Family Theoretical Model of Family Performance, Social Support Models Including Direct Impact, Indirect or Impact, Weiss Model, Duty Assignment, Compensatory Hierarchy, Loss, Identity Accumulation and Model "Optimal matching Model of stress and social support" was examined. This research is of "quantitative research" based on "survey method" and "questionnaire tool". The instruments include the researcher-made questionnaire "Prisoner Support Association Services" and the standard Epstein Family Performance Assessment Questionnaire (FAD). The statistical population includes all families covered by the services of the Prisoners Support Association in Tehran province (3400 families), of which 384 people were selected as a statistical sample based on stratified random sampling and research questionnaires were completed in the winter of 2021. The Findings showed that "material and livelihood", "cultural and educational", "employment and vocational training", "health and medical" and "educational and counseling" services have positive effects on the performance of families of prisoners in Tehran province. The structural equation model also showed the variables "Support Association Services", "Economic and Social Status" and "Family Profile" on the subscales of "Problem Solving", "Roles", "Affective Responsiveness", "Communication", "Affective Involvement", "Behavioral control" and "General Functioning" have positive effects. Therefore,

*Corresponding Author: Ali asghar Abbasi Asfajir

Address: sociology department, Babol branch,
Islamic azad university, Babol, IranEmail: asfajir@hotmail.com

the families of prisoners in the components of "welfare and livelihood", "cultural and educational", "employment and vocational training", "health and medical" and "education and counseling" need the support and assistance of support institutions such as the "Prisoners Support Association" to part Recover from the challenges and threats posed by the lack of a head of household.

Extended Abstract

1. Introduction

This article examines the impact of "Prisoners' Support Association services" on the performance of prisoners' families in Tehran Province and its objectives are to assess the impact of "welfare and livelihood", "cultural and educational services", "employment and vocational training", "health and medical services", as well as "education and counseling" on the performance of prisoners' families. In the theoretical framework, Hill's Prisoner Family Crisis Theory, The McMaster Family's Theoretical Model of Family Performance, and Social Support Models including direct and indirect impact, Weiss Model, Duty Assignment, Compensatory Hierarchy, Loss, Identity Accumulation and "Optimal matching Model of stress and social support" were examined.

Problems that arise for family members as a result of the imprisonment of one parent, especially the father, may be economic, social, cultural, or legal. For example, in the area of economic problems, since most of the families of prisoners have lost their guardians and are often from disadvantaged families, their most important priority is economic and livelihood issues such as food, clothing, rent, housing and transportation and living expenses. In addition, health issues are a

major part of the problems of such families. Funding for children's education is also something that should not be overlooked. In the field of social problems, we can mention the shame and withdrawal from the crowd due to the presence of a prisoner in the individual's family, the pessimistic view of those around the prisoner's family, limiting the relationship with the prisoner's family and even labeling. The imprisonment of the head of the family, in addition to being labeled "imprisoned" after his imprisonment after finding a job, causes many psychological problems for the prisoner's family, as the families of the prisoners are unwanted victims of crime. In the field of cultural problems, moral and educational problems will arise, and the children of these families will inadvertently be exposed to various harms, including dropping out of school and a tendency to delinquency.

Previous research (Baghi and Mousavi, 2017; Azamazadeh & Moshtaghian, 2013; Jafari & Nikpour, 2007; Rastegar Anarmarzi, 2007; Zahedi Asl & Rajeian, 2016) show that the consequences of imprisonment for a family are widespread and harmful and if the prisoners' families are not protected, the reproduction of the cycle of social harm and the repetition of crime will be inevitable.

The range of issues and problems of prisoners' families shows that after the imprisonment of the head of the household, most of the challenges and

threats become more prominent and seriously affect the mental health and quality of life of family members and relationships between family members and disrupt the functional dimensions of the family. Impaired family functioning and the decline in the quality of relationships between members, as well as successive conflicts, create serious problems and threats in the function of the family.

Based on the domestic and foreign research backgrounds as well as the presented theoretical framework, the main hypothesis of this research is:

"Prisoner Support Association services" affect the "family performance" of the families of the prisoners covered.

2. Methods

The present study is "quantitative", based on "survey" and uses questionnaire to collect data. Research tools include a researcher-made questionnaire including the independent variable of "Prisoners' Support Association services" with subscales of "material and livelihood", "cultural and educational services", "employment and vocational training", "health care" and "education and counseling". Using the "Likert Scale" and the standard Epstein Family Performance Scale (FAD), the dependent variables were measured. The "statistical population" includes all families covered by the "Prisoners' Support Association" in Tehran Province (3400 families), out of which 384 people were selected as a statistical sample using "stratified random sampling" method. The families are in the cities of Tehran Province.

The "Family Performance" (FAD) dependent variable is a 60-item questionnaire developed by Nathan. b. Epstein, Lawrence M. Baldwin, and Devon S. Bishab. This pattern determines the structural, occupational, and interactive characteristics of the family and identifies six dimensions of family functioning. It also identifies the family's ability to adapt to the scope of family responsibilities on a four-point Likert scale from strongly agree (1) to agree (2), disagree (3), and strongly disagree (4). The subscales of "family performance" are:

1- "Problem solving": The family's ability to solve the problem in such a way that effective family interactions continue.

2- "Communication": communication means how the family exchanges information; Researchers and authors have divided communication into verbal and non-verbal.

3. "Roles": Repetitive patterns of behaviors through which individuals perform family actions.

4- "Affective Responsiveness": refers to the degree and quality of interest and concern of family members towards each other.

5- "Affective Involvement": refers to the level of participation and cooperation of family members.

6- "Behavioral control": Behavior control is a model that the family adopts to manage behavior in three situations (physical, psychological-biological, social).

7- "General family function": Other functional dimensions of the family that were designed in the developed model of the tool.

In addition to the interventions of the "Prisoners' Support Association", the

variables of economic and social status (income, housing, occupation, place of residence, education) as well as personal characteristics (age of the prisoner's spouse, family size, illness, addiction, history of imprisonment) and other independent variables affecting the dependent variable of "family function" have been measured.

3. Results

The degree of significance of the relationship between "family performance" and "Support Association Services" of families covered by Tehran Province is equal to (0.000), showing that there is a significant correlation between these two variables. The correlation coefficient between these two variables is equal to 0.607, which shows a positive and moderate correlation between "Support Association Services" and "Family Performance" in families covered by the "Prisoners' Support Association in" Tehran Province. Significance of the relationship between the weekly subscales of "problem solving", "communication", "roles", "affective responsiveness", "affective involvement", "behavioral control" and "general family performance" with the variable of "family performance" is less than (0.05), showing a significant correlation between the subscales of "Family Performance" and "Support Association Services" of the covered families in Tehran province.

The results of this study are in line with Hill's crisis theory; Based on Hill's "crisis theory", the components of "being affected by a stressful event" (imprisonment), "disorganization" (financial problems, emotional distress and stigma), "recovery"

(changes in job or place of residence, asking for help from organizations), "support" and "readjustment" (if the head of the household is released from prison) are the consequences of the head of the household's imprisonment. The results of this study are also in line with the views of "Cohen" and "Wales" regarding the effect of "material and livelihood support" in reducing problems in the families of prisoners, the views of "Barara" and "Inley" and "network theory", "Direct and Indirect Impact Models" or "Impact Hypothesis", "Weiss Model", "Loss Model", "Identity Accumulation Model", "Support Model", and "Katrona" and "Shur".

4. Conclusion

Any action plan to improve the quality of life of prisoners' families and increase family performance in them, first of all, requires a fair change in policies in the field of economic, social and educational justice; "Social justice" and "balanced distribution of wealth" provide the necessary conditions for the promotion of individual, family and social "resilience" of citizens. Only then we can expect the high number of prisoners to enter penitentiaries to be reduced, i.e., addressing the root causes and empowering citizens through policies based on "strengthening social justice approaches." If the primary interventions are done fairly, we can expect secondary interventions such as the services of the "Prisoners' Support Association" to improve the quality of life and improve the performance of prisoners' families.

With coordinated and coherent planning, the "Prisons Organization" can plan for the prisoner and fulfill the new

mission of the prison, which seeks to train and reform the prisoner to prepare him for safe entry into society, but more importantly, the functioning of support institutions such as the "Prisoners' Support Association". It is the prisoner who plays a key role in preventing an increase in the number of criminals and victims of crime. The self-made or

structured family situation of the prisoner determines the life course of the prisoner and his family. However, interventions such as the services of the "Prisoners' Support Association" and support institutions can improve the quality of life and make wiser choices for the prisoners' families and reduce potential life challenges.

نوع مقاله: علمی پژوهشی

تاثیر خدمات انجمن حمایت زندانیان بر عملکرد خانواده‌های تحت پوشش استان تهران

عنایت اسلامی اندارگلی^۱، علی‌اصغر عباسی اسفجیر^{۲*}، منوچهر پهلوان^۳

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی؛ دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل. Eslami.Enayat@yahoo.com

^۲ دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران. Asfajir@hotmail.com

^۳ استادیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران. MPahlavan1967@gmail.com

10.22080/SSI.2021.21191.1877

چکیده

این مقاله تاثیر خدمات انجمن حمایت زندانیان بر عملکرد خانواده‌ی زندانیان استان تهران را مورد بررسی قرار داده و اهداف آن، سنجش تاثیر خدمات «مادی و معیشتی»، «فرهنگی و تربیتی»، «اشتغال و حرفه‌آموزی»، «بهداشتی و درمانی» و «آموزشی و مشاوره‌ای» بر عملکرد خانواده‌های زندانیان است. در چارچوب نظری، تئوری بحران خانواده‌ی زندانی «هیل»، الگوی نظری عملکرد خانواده «مک‌مستر»، مدل‌های حمایت اجتماعی شامل؛ تاثیر مستقیم، تاثیر غیرمستقیم یا ضربه‌گیر، مدل «ویس»، تخصیص وظیفه، سلسله‌مراتب جبرانی، فقدان، انباشت هویتی و «مدل هم‌چینی مناسب استرس و حمایت اجتماعی» مورد بررسی قرار گرفت. این تحقیق از نوع «پژوهش کمی»، مبتنی بر «روش پیمایش» و «ابزار پرسشنامه» مبتنی می‌باشد. ابزارها شامل پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته «خدمات انجمن حمایت زندانیان» و پرسشنامه‌ی استاندارد سنجش عملکرد خانواده «اپشتاین» (FAD) است. جامعه‌ی آماری شامل همه‌ی خانواده‌های تحت پوشش خدمات انجمن حمایت زندانیان در استان تهران (۳۴۰۰ خانواده) است که تعداد ۳۸۴ نفر مبتنی بر «نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای» به‌عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب گردید و پرسشنامه‌های تحقیق در زمستان ۱۳۹۹ تکمیل گردید. یافته‌ها نشان داد خدمات «مادی و معیشتی»، «فرهنگی و تربیتی»، «اشتغال و حرفه‌آموزی»، «بهداشتی و درمانی» و «آموزشی و مشاوره‌ای» بر عملکرد خانواده‌های زندانیان استان تهران تاثیرات مثبت دارد. مدل معادله‌ی ساختاری نیز نشان داد متغیرهای «خدمات انجمن حمایت»، «پایگاه اقتصادی و اجتماعی» و «مشخصات خانواده» بر خردمقیاس‌های «حل مشکل»، «نقش‌ها»، «همراهی عاطفی»، «ارتباط»، «آمیزش عاطفی»، «کنترل رفتار» و «عملکرد کلی خانواده» تاثیرات مثبتی دارد. لذا از این رو، خانواده‌های زندانیان در مولفه‌های «مادی و معیشتی»، «فرهنگی و تربیتی»، «اشتغال و حرفه‌آموزی»، «بهداشتی و درمانی» و «آموزشی و

تاریخ دریافت:

۲۸ بهمن ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش:

۲۵ خرداد ۱۴۰۰

تاریخ انتشار:

۱۵ شهریور ۱۴۰۰

کلیدواژه‌ها:

"عملکرد خانواده"، "انجمن حمایت زندانیان"، "خدمات مادی"، "حرفه‌آموزی"، "بهداشتی و درمانی".

* نویسنده مسئول: علی‌اصغر عباسی اسفجیر

ایمیل: Asfajir@hotmail.com

آدرس: گروه جامعه‌شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران

مشاوره‌ای» نیازمند حمایت و مساعدت نهادهای حمایتی از جمله «انجمن حمایت زندانیان» هستند تا بخشی از چالش‌ها و تهدیدات ناشی از فقدان سرپرست خانواده ترمیم گردد.

۱ مقدمه

جامعه و حتی برچسب زنی به آنان را فراهم می‌کند. زندانی شدن سرپرست خانواده علاوه بر اینکه بعد از زندان، موجب برچسب خوردن «زندان رفته» در هنگام شغل‌یابی برای وی خواهد بود، باعث مشکلات روحی و روانی عدیده برای خانواده‌ی زندانی می‌شود؛ چرا که خانواده‌های زندانیان، قربانیان ناخواسته جرم هستند. در حوزه‌ی مشکلات فرهنگی؛ اخلاقی و تربیتی، می‌توان گفت در صورت نبود حمایت‌های فرهنگی و الگوهای اخلاقی و عاطفی در خانواده، فرزندان این خانواده‌ها ناخواسته در معرض آسیب‌های متعدد از جمله ترک تحصیل و گرایش به بزهکاری قرار خواهند گرفت.

عملکرد خانواده به توانایی آن در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها و تعارضات، همبستگی بین اعضاء و موفقیت در اعمال الگوهای انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد، اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهاد با هدف حفاظت از کل سیستم خانواده مربوط است. تغییرات کمی و کیفی در فرایند فوق باعث ایجاد رفتارهای اجتماعی متفاوت در خانواده می‌گردد و به رغم اینکه می‌تواند پشتوانه‌ای برای سلامت رفتاری افراد باشد مشکلات رفتاری خاصی ایجاد کند. (کدیور و همکاران، ۱۳۸۳: ۹۸). الگوی «سرکامپلکس» یکی از جدیدترین و نظام‌مندترین الگوهای رفتاری خانواده (ترکیبی از سیستم‌های خانوادگی و مقیاس‌های ارزیابی وابستگی و سازگاری خانواده) است که به وسیله‌ی «اولسون» و همکاران برای توصیف خانواده‌ها به کار گرفته شده است. در این الگو با استفاده از طبقه‌بندی که در ابعاد انسجام (پیوستگی)، انطباق‌پذیری و ارتباطات انجام می‌شود، سنخ‌های خانوادگی تشخیص داده می‌شود. این سنخ‌ها شامل

از دیرباز حبس به عنوان یک مجازات و عامل بازدارنده برای افراد قانون‌گریز بوده که حکومت‌ها به منظور دور نگه‌داشتن افراد نابهنجار از جامعه از آن استفاده نموده‌اند، اما افزایش جمعیت کشورها و نیز افزایش مصادیق جرم در جامعه موجب گردید تعداد زندانیان افزایش یافته و سالانه مبالغ هنگفتی صرف فضاسازی زندان‌ها و نگهداری از زندانیان گردد؛ از طرفی خانواده‌های زندانیان (همسر و فرزندان) نیز در معرض فقر، آسیب‌های اجتماعی و ارتکاب جرایم دیگر قرار گرفته و به مشکلات و معضلات دامن زده‌اند که این امر خود موجب بازتولید مسائل اجتماعی و افزایش تعداد زندانیان و بروز ناهنجاری‌های دیگر گردیده است.

مشکلاتی که بر اثر حبس یکی از والدین و بخصوص پدر خانواده برای اعضای خانواده پیش می‌آید ممکن است اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی یا حقوقی باشد. برای مثال، در حوزه‌ی مشکلات اقتصادی، از آنجا که اغلب خانواده‌های زندانیان، سرپرست خود را از دست داده‌اند و غالباً از خانواده‌های محروم جامعه نیز هستند، مهم‌ترین اولویت آن‌ها مسائل اقتصادی و معیشتی از جمله؛ خوراک، پوشاک، اجاره‌ی مسکن و ایاب و ذهاب و خرج زندگی است. علاوه بر آن، مسائل مربوط به بهداشت و درمان نیز بخش عمده‌ای از مشکلات این قبیل خانواده‌هاست. تأمین هزینه‌های تحصیل فرزندان نیز از مواردی است که نباید از نظر دور داشت. در حوزه‌ی مشکلات اجتماعی، می‌توان به شرمساری و کناره‌گیری از جمع به علت وجود زندانی در خانواده فرد، نگاه بدبینانه اطرافیان به خانواده زندانی، محدود کردن و قطع رابطه‌ی اطرافیان با خانواده زندانی اشاره کرد که زمینه را برای انزوای خانواده زندانی و در نهایت طرد اجتماعی آنها از

اشخاص و موسسات حقوقی و حقیقی و دولت. (اساسنامه انجمن حمایت زندانیان).

مطالعه‌ی تاثیرات زندانی شدن افراد بر خانواده‌هایشان هم از جهت برنامه‌ریزی برای بازگشت زندانیان به زندگی اجتماعی بدون تنش و جرم و هم از بابت کنترل پیامدهای منفی در خانواده‌ها از اهمیت برخوردار است. در زندان‌های ایران برنامه‌ها و مداخلات متعدد آموزشی، فرهنگی، اعتقادی و مذهبی و روانشناختی برای زندانیان انجام می‌شود که هدف همه‌ی آنها اصلاح و کنترل زندانیان است. بر طبق فرض مسئولان زندان، آموزش‌ها و مداخلات درون زندان می‌تواند به خویشتن‌داری از جرم توسط زندانیان رها شده از زندان بیانجامد. این اهداف وقتی به واقعیت نزدیک می‌شود که با دانش و مطالعات بنیادین و همه‌جانبه درباره‌ی زندانیان و خانواده‌هایشان همراه باشد.

گستره‌ی مسائل و مشکلات خانواده‌های زندانیان نشان می‌دهد پس از زندانی شدن سرپرست خانوار، عمده‌ی چالش‌ها و تهدیدات پُررنگ‌تر شده و سلامت روان و کیفیت زندگی اعضای خانواده و نیز روابط بین افراد در خانواده را با مشکلات جدی مواجه می‌کند و ابعاد عملکردی خانواده را مختل می‌سازد. اختلال در عملکرد خانواده و نزول کیفیت روابط بین اعضاء و نیز کشمکش‌های پیاپی، باعث خلق مسائل و تهدیدات جدی در حوزه‌ی عملکردی خانواده می‌شود.

بنابراین اقدامات حمایتی از این خانواده‌ها باید شامل همه‌ی زمینه‌ها از رفع مشکلات اقتصادی تا مسائل فرهنگی و سلامت جسمی و روانی و... باشد. زیرا در صورت عدم حمایت از این خانواده‌ها شاهد رشد چشمگیر طلاق همسران زندانیان، ترک تحصیل فرزندان، ناهنجاری‌های اجتماعی و روانی، گرایش اعضای خانواده به مشاغل کاذب و تکدی‌گری خواهیم بود و باید این زنگ خطر را به صدا درآورد که در آتیه باید شاهد ورود تعداد قابل توجهی از اعضای خانواده‌ی زندانیان به چرخه‌ی جرم باشیم. ازاین رو، سوال اصلی تحقیق حاضر عبارت است از:

خانواده‌های متعادل، میانی و افراطی هستند. (اولسون، ۱۹۹۹: ۶۹).

از آنجا که وضعیت و شرایط زندگی خانواده‌های زندانیان معمولاً نامطلوب و گره‌خورده با مسئله‌ی فقر و محرومیت است (باقی و موسوی، ۱۳۹۶: ۵۱۹) مسائل آنان نه مقطعی، بلکه دیرپاست که صرفاً و تنها به علت حبس عضوی از خانواده رخ نمی‌دهد، بلکه در طی زمان و فرایند انطباق خانواده با مسئله‌ی حبس نیز می‌تواند دارای نوساناتی گردد، می‌توان دریافت که به شدت نیازمند اقدامات و خدمات نهادها و سازمان‌های حمایتی (دولتی و غیردولتی) جامعه هستند (اعظم‌آزاده، ۱۳۹۳) تا در تنگنای عدم حضور سرپرست خانوار دچار انواع لغزش‌ها نشوند و خود و اطرافیان خود و در نهایت جامعه را درگیر آسیب‌های ناشی از حبس ننمایند. (جعفری و نیک‌پور، ۱۳۸۶).

اساسنامه انجمن حمایت زندانیان در ۳۰ ماده و یک تبصره در دویست و هیجدهمین اجلاس شورایعالی قضائی مورخ ۱۳۶۰/۱۲/۱۱ به تصویب رسیده است. برخی وظایف انجمن حمایت از زندانیان عبارتند از:

الف- کمک به خانواده زندانیان؛

ب- بازسازی شخصیت و اصلاح وارشاد زندانیان؛
ج- کمک در جهت آموزش حرفه ای به زندانیان؛
د- کمک به اشتغال زندانیان پس از آزادی با تهیه‌ی فرصتهای شغلی یا کمک مالی؛

ه- مساعدت در بهبود وضع بهداشت و درمان، ترغیب و تشویق فعالیت‌های فرهنگی، ورزشی، حرفه‌ای و آموزشی زندان‌ها؛

و- استفاده از خدمات اطباء، مددکاران، مهندسان، آموزگاران و صاحبان تخصص و حرفه و فن در جهت بهبود وضع زندانیان و پرداخت پاداش خرید خدمت به آنها؛

ز- تلاش برای افزایش درآمد انجمن با فعالیت‌های اقتصادی و انتفاعی و جلب کمک

محکومیت مالی (۱۳ درصد) و قتل عمد (۴ درصد) است. میانگین مدتی که خانواده‌ها پس از دستگیری مرد سرپرست از هیچ سازمان حمایتی بهره‌ای نبرده‌اند، به ۱۱ ماه و در جمعیت فاقد حمایت، فقدان حمایت به ۱۳ ماه می‌رسد. بسیاری از خانواده‌ها سازمان متولی مشخصی ندارند. در جمعیت تحت حمایت، ۶۰/۸ درصد پاسخگویان صرفاً انجمن حمایت از زندانیان، ۳/۸ درصد صرفاً کمیته‌ی امداد، ۶/۰ درصد صرفاً سازمان بهزیستی، ۳۱/۷ درصد انجمن و کمیته امداد، ۲/۸ درصد انجمن و سازمان بهزیستی، و ۳/۰ درصد انجمن و کمیته‌ی امداد و سازمان بهزیستی را متولی اصلی حمایت از خود و خانواده معرفی کرده‌اند. محقق بر این نظر است وضعیت کیفیت زندگی خانواده زندانیان کشور بسیار نامطلوب می‌باشد. این خانواده‌ها دارای منبع تامین مالی مناسب و مطمئن نیستند. مهمترین منبع درآمدی ۳۳/۷ درصد این خانواده‌ها کمک نهادهای حمایتی است. حداقل ۷۱ درصد این خانوارها زیر خط فقر زندگی می‌کنند و نزدیک به ۴۴ درصد دارای قرض و بدهی مالی هستند. ۱۹ درصد این خانوارها با پرداخت ۱ تا ۲ میلیون تومان می‌توانند موجبات آزادی سرپرست را فراهم نمایند، اما به دلیل فقر توان این کار را ندارند. تنها ۲۰ درصد خانواده‌ها زندانیان دارای منزل شخصی هستند و بقیه اجاره نشین یا ساکن منزل اقوام هستند و در وضعیت سخت معیشتی زندگی می‌کنند. (اعظم‌آزاده و مشتاقیان، ۱۳۹۳: ۶۳-۵۷).

«رستگار انارمرزی» (۱۳۸۶)، در پژوهش «زندان و آثار و پیامدهای آن» بررسی مجازات زندان و عوامل مؤثر بر تورم جمعیت کیفری زندان‌ها و راهکارهای کاهش آن و بررسی اثر زندان بر خانواده زندانی به عنوان یکی از آثار و پیامدهای زندان، را مورد توجه قرار داده است. نمونه این تحقیق شامل ۲۴۴ نفر از همسران زندانیان هستند که به ملاقات شوهران خویش می‌آمدند. نتایج نشان می‌دهد بیش از ۶۰ درصد آنان برای تأمین مخارج زندگی وابسته به اقوام نزدیک خود یا اقوام شوهرانشان شده‌اند و صرفاً ۱۱

فعالیت‌ها و خدمات انجمن حمایت زندانیان تا چه حد بر بهبود عملکرد خانواده‌ی زندانیان تاثیرگذار است؟

۲ پیشینه‌ی تحقیق

«باقی» و «موسوی» (۱۳۹۶) مبتنی بر فراتحلیل کیفی به «پیامدهای زندانی شدن بر خانواده‌ی زندانیان» پرداخته و در آن از مشاهده مشارکتی برای صورت بندی استنتاج‌های جامعه‌شناختی جدید بهره گرفته‌اند. بر اساس داده‌ها، در طول سال حداقل یک میلیون زندانی ثابت و در گردش در ایران وجود دارد. با توجه به اینکه متوسط بُعد خانوار در ایران ۳/۵۵ است هر سال نزدیک به ۵ میلیون نفر ایرانی به نحوی با پیامدهای این پدیده به طور مستقیم سروکار دارند که نشان‌دهنده‌ی ابعاد وسیع تاثیر زندان بر خانواده‌ها و مشکلات خانواده‌های زندانیان در ایران است. مجموعه‌ی پیامدهای زندان عبارت‌اند از: ۱. فردی و شخصیتی ۲. اجتماعی ۳. اقتصادی ۴. فرهنگی ۵. سیاسی. یکی از مسائل مهم، رابطه‌ی نوع جرم و مدت محکومیت زندانی با انسجام خانواده است. وضعیت خانواده محکومان مواد مخدر و خانواده محکومان به قتل و شرارت و سرقت و جرایم مالی و ... باهم متفاوت است. (باقی و موسوی، ۱۳۹۶: ۵۱۷).

«اعظم‌آزاده» و «مشتاقیان» (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی تاثیر کمک‌های مادی و غیرمادی نهادهای حمایتی بر کیفیت زندگی خانواده‌های زندانیان کشور» نشان می‌دهند خانواده‌ی زندانیان جمعیتی به شدت متنوع و ناهمگون است و متغیرهای زمینه‌ای تا حدی این ناهمگونی‌ها را متبلور می‌سازد. ۵۰/۶ درصد خانواده زندانیان برای اولین بار محکومیت حبس سرپرست خانواده را تجربه می‌کنند و ۴۹/۳ درصد از خانواده‌ها با سابقه‌ی حبس‌های مکرر (تا ۲۷ بار) سرپرست خانواده مواجه شده‌اند. نوع جرم زندانی طیف وسیعی از جرائم را دربرمی‌گیرد. بیشترین فراوانی جرم قاچاق مواد مخدر (۳۴ درصد)، اعتیاد (۲۱ درصد)، سرقت (۱۴ درصد)،

افزایش حمایت‌های اجتماعی، از ارتکاب افراد به جرم و جنایت و گرایش مجدد افراد مجرم به تکرار جرم پیشگیری نمود. (زاهدی اصل و راجعیان، ۱۳۹۵: ۱۰۹).

«جعفری» و «نیکپور» (۱۳۸۶)، در مقاله‌ی «بررسی تأثیر مجازات زندان بر وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده‌های زندانیان زندان‌های شیراز»، به بررسی وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده‌های زندانیان در مقایسه با قبل از زندانی شدن سرپرست خانواده پرداخته‌اند. روش تحقیق، پیمایش؛ جامعه‌ی آماری شامل همسران زندانیان زندان‌های شهر شیراز (۱۳۰۰ نفر)، و حجم نمونه ۳۵۱ نفر می‌باشد که به صورت تصادفی نظام‌مند انتخاب شده‌اند. نتایج نشان می‌دهد پس از دستگیری سرپرست خانوار «ارضای نیازهای مادی و غیرمادی» کاهش معناداری یافته است. میانگین شاخص «وضعیت تحصیلی فرزندان نشان‌دهنده‌ی اُفت تحصیلی معنادار فرزندان پس از دستگیری سرپرست خانواده است. میانگین شاخص «گرایش به رفتار بزهکارانه حاکی از افزایش معنادار گرایش به بزهکاری فرزندان پس از دستگیری سرپرست است. پس از دستگیری سرپرست خانوار، میانگین شاخص «کنترل اجتماعی فرزندان» کاهش معناداری یافته است. شاخص «روابط اجتماعی خانواده زندانیان» قبل و بعد از دستگیری سرپرست خانواده حاکی از این امر است که پس از دستگیری، کاهش معناداری در میزان روابط خانواده ایجاد شده، بحث و مجادلات با خویشان افزایش و میزان تحمل دیگران کاهش یافته است. میزان کمک دریافتی خانواده‌های زندانیان از سازمان‌های حمایتی (بهبیستی و کمیته امداد) نشان می‌دهد ۴۴/۴ درصد از زندانیان تحت پوشش هیچ سازمان حمایتی قرار نداشته و کمک مالی دریافت نمی‌نمایند. به‌علاوه از نظر آن دست از خانواده‌هایی که تحت پوشش نهادهای حمایتی هستند نیز کمک‌های این سازمان‌ها بسیار ناچیز بوده و نمی‌تواند انتظارات و

درصد آنان تحت پوشش کمیته امداد می‌باشند. ۳۵ درصد آنان به زندگی و سکونت در منزل اقوام و حدود ۵۰ درصد ساکن منازل اجاره‌ای مجبور هستند. همچنین به‌ترتیب مشکلات مالی و اقتصادی، برخورد نامناسب بستگان و مشکلات روحی و عاطفی خود و فرزندان از اهمیت بالایی برخوردارند. اغلب پاسخگویان اعلام نموده‌اند علی‌رغم این که قبل از زندانی شدن شوهران خود با فامیل و بستگان ارتباط داشته‌اند، اما بعد از زندانی شدن این روابط قطع یا محدود شده است و علت آن را پُرس‌وجوی وضعیت همسر، احساس خجالت، سرزنش و نصیحت شنیدن، تشویق به طلاق، مداخله در زندگی و به چشم بد به آنان نگریستن عنوان کرده‌اند. اغلب افراد مشکلات روحی و روانی و کشمکش خانوادگی را بعد از دستگیری سرپرست خانواده در حد بالاتری ارزیابی کرده‌اند. آنان در سرپرستی فرزندان و مسئولیت نگهداری آنان دچار مشکل هستند، خود را سربار، نان‌خور و زیربار منت بستگان می‌دانند، در تأمین هزینه‌های زندگی مانده‌اند، احساس بدبختی، از دست رفتن جوانی، و ناامیدی می‌کنند، از اجتماع سرخورده‌اند، در زندگی آنان مداخله می‌شود، سرزنش می‌شوند، در محله و محل کار خود را بی‌آبرو می‌دانند و مشکلات زندگی آنان به بحث و مجادله در زندگی بستگان نیز کشیده می‌شود. فرزندان آنان نیز مشکلاتی از قبیل؛ بهانه‌گیری، پرخاشگری، عصبانیت از عدم حضور پدر، سرخوردگی از دوستان، ترک تحصیل یا مشکلات تحصیلی و فرار از منزل را تجربه می‌کنند. (رستگار انارمرزی، ۱۳۸۶).

«زاهدی اصل» و «راجعیان» (۱۳۹۵) در «مطالعه‌ی رابطه‌ی بین حمایت‌های اجتماعی و گرایش به تکرار جرم در بین افراد آزاد شده در زندان» نشان می‌دهند وضعیت حمایت‌های نظام خانواده، شبکه‌ی اجتماعی و سازمان‌های حمایتی و حمایت‌های اجتماعی که از طریق سازمان‌های حمایتی، اجتماع‌ها، شبکه‌های اجتماعی، خانواده‌ها و روابط بین فردی ارائه می‌گردد، موجب کاهش افتادن در شرایط جرم‌زا می‌شود. ازاین رو، می‌توان با

زندانی به حداقل رسانده است. (کوهران، ۲۰۱۳: ۵۹۰). «لیو»^۵ و همکاران (۲۰۱۳) نشان داده‌اند بیشترین تأثیر حمایت اجتماعی از بین دیگر منابع اجتماعی، حمایت خانواده از زندانی را بر میزان کنترل احساس‌های زندانی داشته است و متخلفان با درک این حمایت از تکرار جرم پرهیز کرده‌اند. (لیو و همکاران، ۲۰۱۳: ۴۷). «هاچستلر»^۶، «دلیسی»^۷ و «پارت»^۸ (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «حمایت اجتماعی و احساسات متضاد در میان زندانیان آزادشده» به تشریح این موضوع پرداختند که، اجماع گسترده‌ای وجود دارد که فشارهای حبس و عدم حمایت پس از آزادی بر سلامت روانی مجرم تأثیر دارد و به‌ضرر فرصت‌های استقرار مجدد موفقیت‌شان عمل می‌کنند. (هاچستلر و دیگران، ۲۰۱۰).

«کاندری»^۹ (۲۰۰۶) «تأثیر تخلفات جدی بر زن و خویشاوندان فرد زندانی» را بررسی کرده است. قوم‌نگاری میدانی نویسنده چندین سال به طول انجامیده و شامل مشاهداتی از سازمان‌های کمک به خود، مرکز ملاقات و همچنین مصاحبه با متخصصین و ۳۲ نفر از بستگان متخلفان جرایم جدی است. «کاندری» نشان می‌دهد پی بردن به تخلف یکی از اعضای خانواده و نهایتاً زندانی شدن او باعث ایجاد گفتگو و توان مجدد درباره‌ی مسئولیت‌های خانوادگی شده است، که اغلب نیز به معنی سازمان دادن زندگی بر محور نیازهای فرد متخلف است. بستگان فرد زندانی به دادگاه، سیستم قضایی، فرآیند صدور حکم، مواجهه با جرم و در معرض بد دید عموم قرار گرفتن را هر چند که ناخوشایند باشد، تجربه می‌کنند. حمایت از فردی که در زندان است هم از نظر مالی و هم از نظر عاطفی بسیار طاقت‌فرساست. برای مثال، ممکن است ملاقات هزینه‌ی زیادی داشته و درخواست برای هزینه‌های

نیازهای رفاهی خانواده‌های آنان را تأمین نماید. (جعفری و نیک‌پور، ۱۳۸۶).

نتایج پژوهش‌های پیشین در داخل کشور نشان می‌دهد پیامدهای زندانی شدن فرد برای خانواده‌اش بسیار گسترده و آسیب‌زاست و اگر چتر حمایتی برخی از نیازهای خانواده‌های زندانیان را در بر نگیرد، بازتولید چرخه‌ی آسیب‌های اجتماعی و تکرار جرم اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. مبتنی بر برخی پژوهش‌ها مهم‌ترین مشکلات و مسائل خانواده‌های زندانیان را می‌توان در قالب پنج دسته بر شمرد: مشکلات اقتصادی؛ اجتماعی؛ فرهنگی؛ اخلاقی و تربیتی؛ بهداشتی و درمانی؛ و آموزشی.

«اوسترتاگ»^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «تأثیر حمایت اجتماعی بر مزایای عمومی زندانیان جرم و جنایت» نشان داد مزایای عمومی حمایت اجتماعی، کاهش فشارها و تنش‌های عصبی زندانیان در محیط زندان است. حمایت اجتماعی باعث می‌شود نیازهای اساسی زندانی تأمین شود و از فشارهای وارده به زندانی بکاهد و وی بتواند فشارهای عصبی را در داخل زندان تحمل کند. (اوسترتاگ، ۲۰۱۶: ۳۸). «سید»^۲ و «مارتی»^۳ (۲۰۱۵) در پژوهش «اهمیت حمایت اجتماعی به‌عنوان یک مداخله برای تحمل فشارهای وارده به زندانیان و تأثیر آن بر سلامت روان» نشان داده‌اند حمایت اجتماعی موجب کاهش استرس‌های زندانیان و اثرات نامطلوب این تنش‌ها می‌گردد و احتمال تکرار جرم را به حداقل می‌رساند. (سید و مارتی، ۲۰۱۵: ۳۱).

«کوهران»^۴ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «حمایت اجتماعی به‌عنوان نیاز فوری برای کاهش افسردگی زندانیان» می‌گوید حمایت اجتماعی باید به‌عنوان یک نیاز فوری برای افراد زندانی مورد توجه قرار گیرد، زیرا حمایت اجتماعی میزان افسردگی را در بین افراد

⁵ Lio

⁶ Hochstetler

⁷ DeLisi

⁸ Part

⁹ Rachel Condry

¹ Ostertag

² Cid, J.

³ Marti, J.

⁴ Cochran

۶۱ فرد ملاقات‌کننده و ۵ بحث متمرکز گروهی ۵ تا ۱۰ نفره زندانیان (که ۱۰ درصد جمعیت زندانیان را تشکیل می‌داد) بر نقش ملاقات و ارتباط با خانواده برای زندانی، خانواده و فرزندانشان تأکید می‌کند. این گزارش پیشنهاد کرده که باید پیوندهای خانوادگی در زندان تقویت شوند، دوره‌های فرزندپروری برای زندانیان فراهم گردد، امکانات فیزیکی محل ملاقات زندانیان افزایش یابد، امکان ملاقات در فضای اجتماعی مهیا شود، و با تعیین افسر رابط خانواده، در نهایت بعد از آزادی زندانی سعی شود که خانواده‌ی زندانی و خود زندانی با اجتماع محلی ارتباط برقرار نماید و در فعالیت‌های آنها مشارکت نماید. (پاگ، ۲۰۰۵). «هارت‌وورث»^۳ و همکاران (۲۰۰۵) که چهار زندان را در شمال شرق انگلستان بررسی کرده‌اند، نشان می‌دهند ملاقات‌های رایج، به ندرت امکان بروز روابط خانوادگی را می‌دهد و به جای آن حتی می‌تواند به آنها فشار وارد نماید که با تشریفات زندان و رفتار کارکنان آن، این فشار تشدید می‌شود. اختصاص فرصتی مانند دوره‌ی زمانی ثابتی که زندانیان بتوانند با فرزندان سپری کنند برای همه‌ی افراد خانواده بسیار سودمند است، اما متأسفانه علی‌رغم استراتژی‌ها و سیاست‌های کمیته حمایت از روابط خانوادگی، فراهم کردن چنین روزها و زمان‌هایی برای خانواده‌ها یا اصلاً وجود ندارد و یا بسیار کم است. چنین تسهیلاتی باید به صورت گسترده در دسترس همه قرار گیرد و نباید به عنوان مزایا در نظر گرفته شود. (هارت‌وورث و همکاران، ۲۰۰۵).

«میلز»^۴ (۲۰۰۴) تأکید می‌کند که توجه اصلی در مطالعات انجام شده بیشتر بر خانواده زندانی بوده است تا دیدگاه زندانی از ارتباط با خانواده. او معتقد است که مطالعات کیفی بیشتری باید صورت گیرد تا بتوان به درک درستی از معنی روابط خانوادگی برای زندانی رسید و باید به نقش دیگر اعضای خانواده غیر از همسر و فرزندان مانند والدین،

حمل و نقل در اوایل مشکل باشد. افرادی که درآمد کمی دارند اظهار داشته‌اند مجبورند به تنهایی برای ملاقات بروند تا بتوانند مواردی را تهیه کنند که زندانی لازم دارد. تحقیق «کاندری» نشان می‌دهد زنان، محور و منبع حمایت عینی و عاطفی برای زندانیان و باقی خانواده هستند و مکرراً بین درخواست‌های متضاد و فشارها گیر می‌کنند. آنها همچنین از انگ خوردن‌های ثانویه و احساس شرم در تعاملات اجتماعی‌شان رنج می‌برند. (کاندری، ۲۰۰۶: ۱۰۹-۱۱۰).

«هادسون»^۱ (۲۰۰۶) دیدگاه زندانیان نسبت به روابطشان با خانواده و موانع حفظ این روابط در زندان را مورد بررسی قرار داد. وی چهار زندان در منطقه‌ی جنوب‌غربی انگلستان را انتخاب و ۲۰۲ زندانی را مورد پیمایش قرار داده است. برخی از پاسخگویان اظهار داشته‌اند تمایلی برای ملاقات فرزندان خود ندارند؛ چرا که احساس می‌کنند زندان محیط مناسبی نیست. آنها خدماتی مانند برنامه‌های ملاقات بلندمدت که زندانیان می‌توانند تمام طول روز را با فرزندان خود در محیطی آرام، غیررسمی و بدون لباس مخصوص زندان بگذرانند را ارزشمند دانسته‌اند. در نتیجه، محقق افزایش دسترسی به چنین برنامه‌هایی را پیشنهاد کرده است. «هادسون» همچنین زمان صرف شده برای رسیدن به زندان را عامل مهمی در تعیین این امر می‌داند که زندانی ملاقات کننده دارد یا خیر. زندانیانی که محل زندگی‌شان یک ساعت تا زندان فاصله داشت تقریباً ۹ بار بیشتر از سایرین ملاقات داشته‌اند. او نتیجه می‌گیرد که زندانیانی که فرزند دارند باید نزدیک خانواده‌شان مستقر شوند، اما با نگاه واقع‌بینانه به این امر می‌توان دریافت که با توجه به جمعیت زندانیان چنین امری ممکن نیست. (هادسون، ۲۰۰۶).

«پاگ»^۲ (۲۰۰۵) در یکی از سازمان‌های حمایت‌کننده از خانواده‌ی زندانیان، طی پیمایشی از

³ Hartworth

⁴ Mills

¹ Hudson

² Pugh

مشکلات مالی افراد باعث افزایش توانایی مواجهه با مشکلات اجتماعی گردد. «کوهن» و «ویلز»، حمایت اجتماعی را چهار نوع «عزتمند»، «اطلاعاتی»، «عاطفی» و «ابزاری» می‌دانند. منظور از «حمایت ابزاری» تهیه و تدارک کمک‌های مالی، عملی، منابع مادی، امکانات و خدمات مورد نیاز فرد است. این حمایت به تهیه و تدارک کمک‌های مالی و منابع مادی و خدمات مورد نیاز اطلاق می‌شود. از طریق این حمایت هم می‌توان مشکلات مالی و اثرات استرس را کاهش داد. (کوهن و ویلز، ۱۹۸۵: ۳۲۲-۳۲۰؛ کوهن و شای، ۲۰۱۰: ۳۰-۲۸؛ دورنتا و همکاران، ۲۰۰۶: ۹۵۸-۹۶۰؛ گاجل و همکاران، ۱۳۷۷).

مبتنی بر دیدگاه «کالن»، این پژوهش بر این باور است حمایت اجتماعی بایستی از طریق برنامه‌های اجتماعی دولت، اجتماعات، شبکه‌های اجتماعی، خانواده‌ها، روابط بین‌فردی، یا نمایندگی‌های نظام عدالت کیفری، ارائه گردد و انگیزه‌های بروز و ظهور رفتار مجرمانه را کاهش می‌دهد. به تعبیر «کالن» بایست تنها روی کنترل اجتماعی تکیه داشت. بیشتر آن‌ها ممکن است پرورش و حمایت را فراهم سازند و بنابراین، جرم کاهش می‌یابد. (جینارو، جفری و رونالد^۴، ۲۰۰۷: ۱۹۱؛ رابرت، جان و مات^۵، ۲۰۰۹: ۲۴۵).

مبتنی بر «تئوری شبکه»، این پژوهش بر این باور است انواع خدمات اقتصادی، مالی، معیشتی و رفاهی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند به افزایش توانمندی افراد در مواجهه با مشکلات و بحران‌های زندگی منجر گردد. به باور «برکمن» و «کواچی»، جنبه‌های ساختار روابط اجتماعی (شبکه اجتماعی، انسجام اجتماعی) بر سلامت افراد و خانواده‌ها تأثیر می‌گذارد و جنبه‌های کارکردی روابط اجتماعی (حمایت دریافت شده) از طریق مکانیسم‌های تعدیل‌کننده استرس

خواهران و برادران توجه بیشتری شود. وی همچنین معتقد است که علی‌رغم پتانسیل خانواده‌ها در کاهش خطر خودکشی و آسیب به خود در میان زندانیان، متأسفانه این منبع، بکر و دست نخورده باقی مانده است و به‌ندرت به خانواده‌ها آموزشی در این خصوص داده می‌شود. (میلز، ۲۰۰۴).

نتایج پژوهش‌های مرتبط در خارج از کشور نشان می‌دهد کانون توجهات پژوهشگران در خصوص حمایت‌های اجتماعی از زندانیان در چهار مولفه‌ی «مقابله با استرس و افسردگی در بین زندانیان و اعضای خانواده‌اش»، «ضرورت ترمیم روابط بین اعضای خانواده با فرد زندانی»، «توجه به سلامت روان فرد زندانی و نیز خانواده‌اش» و «تسهیل شرایط ملاقات زندانی با خانواده‌اش در محیط شبیه به زندگی معمولی و خارج از چارچوب زندان».

- چارچوب نظری (نظریات و مدل‌های حمایت اجتماعی)

مبتنی بر «نظریه‌ی بحران» «هیل»، مولفه‌های ۱- «تأثیرپذیری از واقعه تنش‌زا» (حبس)، ۲- «بی‌سازمانی» (مشکلات مالی، تنگناهای عاطفی و داغ ننگ)، ۳- «بازیابی» (تغییرات در شغل یا محل زندگی، درخواست کمک از سازمان‌های حمایتی) و ۴- «سازگاری مجدد» (در صورت آزادی سرپرست خانوار از حبس) به‌عنوان بخشی از ابعاد تشکیل‌دهنده‌ی متغیر «عملکرد خانواده» احصاء و انتخاب گردید. مبتنی بر «نظریه‌ی بحران» «هیل»، بدترین وضعیت کیفیت زندگی خانواده‌های زندانیان، در مرحله بی‌سازمانی است که ضرورت مداخلات به‌موقع و شایسته را توسط نهادهای حمایتی طلب می‌کند. (بروینسون^۱، ۲۰۱۱).

مبتنی بر دیدگاه «کوهن»^۲ و «ویلز»^۳، انواع خدمات اقتصادی، مالی، معیشتی و رفاهی و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» می‌تواند ضمن کاهش

⁴ Jinara, Jeffrey and Ronald

⁵ Robert, John and Matt

¹ Bruynson

² Cohn

³ Wills

(لاندمن و همکاران، ۲۰۰۵: ۲۵۵۰-۲۵۴۹؛ علی‌پور، ۱۳۸۵: ۱۳۶-۱۳۸).

مبتنی بر «مدل ویس»^۲، این پژوهش بر این باور است خدمات فرهنگی، تربیتی، و آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند به ارتقای احساس امنیت در روابط اجتماعی و همبستگی بیشتر در جامعه هدف منجر گردد. «ویس» معتقد است صمیمیت و دوستی، پرورش و راهنمایی به احساس امنیت در روابط اجتماعی منجر می‌شود و یکپارچگی اجتماعی، احساس ارزشمندی و همبستگی واقعی نیز در نتیجه‌ی پیوندهای اجتماعی به وجود می‌آید. او معتقد است که عملکرد حمایت اجتماعی، در نهایت منجر به همبستگی واقعی است. به این صورت که، افرادی در زندگی فرد وجود دارند که وی می‌تواند به کمک های آنان اعتماد نماید. (رامبد و همکاران، ۱۳۸۹: ۴۰-۳۱).

طبق «مدل سپر»، حمایت اجتماعی می‌تواند از طریق مختلف در رابطه‌ی علی استرس با بیماری نقش داشته باشد (کوهن و مک‌کی، ۱۹۸۴). اولاً حمایت می‌تواند بین رویداد تنش‌زا و واکنش استرس یا کاهش و جلوگیری از ارزیابی واقعه به عنوان استرس مداخله کند. به عبارت دیگر، فهم اینکه دیگران می‌توانند منابع ضروری را فراهم کنند تا آسیب‌زا بودن یک موقعیت را مورد تردید قرار دهند یا توانایی فرد را برای مقابله با رویداد تنش‌زا تقویت کنند و نیز از اینکه موقعیت خاصی به عنوان موقعیتی بسیار استرس‌زا ارزیابی شود، جلوگیری کنند. ثانیاً، حمایت کافی می‌تواند بین تجربه استرس و شروع پیامد آسیب‌زا با کاهش یا حذف واکنش استرس‌زا به‌طور مستقیم با تأثیری بی‌واسطه در فرایندهای فیزیولوژیایی دخالت کند، حمایت می‌تواند با تهیه‌ی راه حل مسئله، کاهش اهمیت مسئله درک شده، تسکین سیستم آندوکرینی که

عمل می‌کنند. برای مثال، تصور در دسترس بودن «حمایت عملی» تأثیر منفی استرس بر فرد را با افزایش توانایی سازگاری و مقابله فرد تعدیل می‌کند. در مقابل درجه همبستگی در شبکه اجتماعی تأثیر مستقیمی بر شادابی دارد. (کاوچی و برکمن، ۲۰۰۱: ۴۶۰).

مبتنی بر «مدل تاثیر مستقیم حمایت اجتماعی»، این پژوهش بر این باور است خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» می‌تواند به ارتقای سلامت روانی و اجتماعی افراد در جامعه هدف منجر گردد. این مدل عنوان می‌کند که صرف داشتن حمایت اجتماعی برای سلامتی مفید است و برعکس نداشتن یا فقدان حمایت اجتماعی دارای تأثیرات منفی در سلامتی است. طبق گزاره اصلی این مدل هرچه حمایت اجتماعی فرد بیشتر باشد او از سلامتی بیشتری برخوردار است. از این رو، سلامتی متأثر از میزان داشتن حمایت اجتماعی است. در مدل تأثیر مستقیم، سلامتی تابعی از حمایت اجتماعی است؛ اگر افراد دارای حمایت اجتماعی باشند از سلامت روانی و سلامت اجتماعی برخوردارند. (فلرنینگ و باوم^۱، ۱۹۸۶؛ سارافینو، ۱۳۸۴؛ قدسی، ۱۳۸۲).

مبتنی بر «مدل تاثیر غیرمستقیم یا فرضیه‌ی ضربه‌گیر»، این پژوهش بر این باور است خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند به ارتقای توانایی افراد در مواجهه با استرس‌ها و بحران‌ها در جامعه هدف منجر گردد. بر اساس این مدل، حمایت اجتماعی برای افرادی مفید و مؤثر است که تحت فشار روانی و استرس (خانواده‌های زندانیان) قرار دارند. حمایت اجتماعی همانند سپری در مقابل ضربات ناشی از استرس، عمل کرده و نقش تعدیل‌کننده آثار منفی حوادث استرس‌زا را بازی می‌کند. به تعبیری دیگر، «مدل ضربه‌گیری حمایت اجتماعی، عنوان می‌کند حمایت اجتماعی بر سلامت روانی تأثیر می‌گذارد.

² Weiss

¹ Flerning & Baum

بر این باور است انواع خدمات ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند همانند یک سپر حمایتی عمل کند. این ایده که نوع حمایت‌های اجتماعی دریافتی باید متناسب با زمینه و نوع استرس تجربه‌شده باشد، توسط «کاترونا» و همکارانش مورد توجه قرار گرفت. استرس‌های خاص نیازهای حمایتی ویژه‌ای را اقتضا می‌کند و هر نوع حمایتی با هر نوع استرسی تناسب ندارد. «کاترونا» در مدل اولیه خود، عامل تعیین‌کننده مناسب‌ترین نوع حمایت را تنها به ویژگی‌های استرس نسبت می‌دهد. بهترین خصیصه مورد نظر در ارتباط بین استرس و حمایت اجتماعی، قابلیت کنترل موقعیت استرس‌زاست. از این رو، دو نوع استرس در این مدل مشخص شده است. استرس قابل کنترل: (در رویدادهایی که امکان حذف، کاهش و جلوگیری منبع استرس وجود دارد حمایت‌های تسهیل‌کننده‌ی کنش از نوع حمایت اطلاعاتی و ابزاری مناسب هستند). استرس غیرقابل کنترل: (حمایت‌های تشویق‌کننده از نوع حمایت عاطفی و شبکه‌ای باید برای فرد فراهم گردد). (کاترونا و شور، ۱۹۹۴؛ کاترونا و راسل، ۱۹۹۰: ۴۷۴-۴۷۶).

مبتنی بر الگوی نظری «مک‌مستر»^۴ و ابزار اندازه‌گیری «عملکرد خانواده» که توسط «ناتان بی. اپشتاین»^۵، «لاورنس ام بالدوین»^۶ و «دوان اس. بیشاپ»^۷ تدوین شد مولفه‌های ۱- «حل مسئله»، ۲- «ارتباطات»، ۳- «نقش‌ها»، ۴- «واکنش‌های عاطفی»، ۵- «آمیزش (درگیری) عاطفی»، ۶- «کنترل رفتار» و ۷- «عملکرد کلی خانواده» به‌عنوان خردمقیاس‌های تشکیل‌دهنده‌ی متغیر وابسته «عملکرد خانواده» احصاء و انتخاب گردید. (اپشتاین، بیشاپ، میلیرو کیتنر، ۲۰۰۳). شیوه‌ی سنجش خانوادگی «مک‌مستر» (FAD)^۸ برای ارزیابی عملکرد

مسئول واکنش به استرس است و نیز با تسهیل رفتارهای سالم تأثیر ارزیابی استرس را کاهش دهد.

مبتنی بر «مدل فقدان»، این پژوهش بر این باور است خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند به ارتقای سلامت جسمی و بهداشت روانی در جامعه هدف منجر گردد. «نظریه فقدان» مدلی را بیان می‌کند که حاکی از تأثیرگذاری عوامل اجتماعی بر سلامت است. این مدل ویژگی‌های افرادی را بیان می‌کند که در مواجهه با فقدان‌هایی نظیر فقدان همسر (به دلیل حبس) یا از دست دادن منزلت اجتماعی (به دلیل طرد)، بسته به درجه آسیب‌پذیری که به ویژگی‌هایی نظیر؛ طبقه، سن، نژاد و تحصیلات مرتبط است، سلامت‌شان تحت تأثیر قرار می‌گیرد؛ کسانی که آسیب پذیرند (طبقات فرودست) منابع حمایتی کمتری برای غلبه بر «فقدان» در اختیار دارند. (ویلزناید، ۲۰۰۱: ۱۷۴).

مبتنی بر «مدل انباشت هویتی»^۱، «توتیس»، خدمات آموزشی «انجمن حمایت زندانیان» می‌تواند معناهای هویتی جدید و مناسبی برای خانواده‌های زندانیان بیافریند و اهداف جدیدی برایشان خلق کند. «توتیس» معتقد است هویت‌های افراد با نقش‌های اجتماعی آنها ارتباط دارد و هویت‌های نقش برای افراد در معنایی وجود اطلاعات درباره‌ی اینکه آنها چه کسانی هستند را فراهم می‌کنند و برای زندگی هدف به‌وجود می‌آورد. از این رو، از طریق انباشت هویت‌های نقشی، احساس وجود هویت را به‌وجود می‌آورد و این احساس نیز تبدیل به رفتار مناسب می‌گردد. (شریفیان، ۱۳۸۵: ۹۱).

مبتنی بر «مدل هم‌چینی مناسب استرس و حمایت اجتماعی»^۲، «کاترونا و شور»^۳، این پژوهش

⁵ Nathan Epstein

⁶ Lawrence M. Baldwin

⁷ Doan. S. Bishop

⁸ Family Assessment Device (FAD)

¹ Identity accumulation Hypothesis

² Optimal matching Model of stress and social support

³ Coutrona & Shur

⁴ MC Master

۳ روش پژوهش

رویکرد پژوهش حاضر بر «تحقیق کمی»^۲، مبتنی بر «پیمایش»^۳ و ابزار پرسشنامه استوار است. ابزار تحقیق شامل پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته متغیر مستقل «خدمات انجمن حمایت زندانیان» شامل خُرده‌مقیاس‌های خدمات «مادی و معیشتی»، «فرهنگی و تربیتی»، «اشتغال و حرفه‌آموزی»، «بهداشتی و درمانی» و «آموزشی و مشاوره‌ای» با سی‌گویه در «مقیاس لیکرت» و پرسشنامه‌ی استاندارد سنجش عملکرد خانواده «اپشتاین» (FAD)^۴ برای سنجش متغیر وابسته است. «جامعه‌ی آماری» شامل همه‌ی خانواده‌های تحت پوشش خدمات انجمن حمایت زندانیان در استان تهران (۳۴۰۰ خانواده) است که تعداد ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه‌ی آماری مبتنی بر روش «نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای»^۵ انتخاب گردید که اختصاص سهم طبقات در نمونه‌گیری مبتنی بر سهم و نسبت استقرار خانواده‌ها در شهرستان‌های استان تهران می‌باشد. از این رو، سهم نمونه‌ی آماری بر اساس سهم خانواده‌های تحت پوشش در هر شهر استان تهران مشخص و نهایی شده است. پرسشنامه‌های تحقیق پس از آموزش‌های اولیه به پرسشگران در زمستان ۱۳۹۹ تکمیل گردیده است.

خانواده بر اساس توصیف مدل «مک‌مستر» از عملکرد خانواده (MMFF)^۱ طراحی شده است. (استیونسون، هیند و آکستر، ۱۹۹۵).

مبتنی بر پیشینه‌های پژوهش داخلی و خارجی و نیز چارچوب نظری ارائه‌شده، فرضیه‌ی اصلی این تحقیق عبارت است از:

«خدمات انجمن حمایت زندانیان» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های زندانیان تحت پوشش تاثیرگذار است.

همچنین فرضیه‌های فرعی به‌قرار زیر می‌باشد:

۱- تامین «نیازهای مادی و معیشتی» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های تحت پوشش تاثیرگذار است.

۲- ارائه‌ی «خدمات اشتغال و حرفه‌آموزی» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های تحت پوشش تاثیرگذار است.

۳- ارائه‌ی «خدمات فرهنگی و تربیتی» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های تحت پوشش تاثیرگذار است.

۴- ارائه‌ی «خدمات آموزشی و مشاوره‌ای» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های تحت پوشش تاثیرگذار است.

۵- تامین «نیازهای بهداشتی و درمانی» بر «عملکرد خانوادگی» خانواده‌های تحت پوشش تاثیرگذار است.

⁴ Family Assessment Device

⁵ Stratified Sampling

¹ McMaster Model of Family Functioning (MMFF)

² Quantitative Research

³ Survey Method

جدول ۱ حجم نمونه منتخب از خانواده‌های تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان استان تهران

ردیف	نام انجمن حمایت	تعداد کل خانواده تحت پوشش	تعداد نمونه منتخب
۱	مرکز (تهران)	۱۲۹۱	۱۵۰
۲	رباط کریم	۱۴۴	۱۶
۳	شهریار	۳۰۰	۳۵
۴	پاکدشت	۸۰	۹
۵	ملارد	۴۱۰	۴۷
۶	شهرقدس	۲۹۳	۳۴
۷	قرچک	۹۳	۱۱
۸	دماوند	۴۳	۵
۹	ورامین	۳۰۹	۳۶
۱۰	شهرری	۱۵۴	۱۸
۱۱	بهارستان	۱۷۹	۲۱
۱۲	فیروزکوه	۲۰	۲
	جمع کل	۱۹۱۴	۳۸۴

- نحوه‌ی اندازه‌گیری متغیرها

اندازه‌گیری متغیر وابسته؛ عملکرد خانواده

ابزار سنجش متغیر وابسته «عملکرد خانواده» (FAD) یک پرسشنامه ۶۰ سئوالی است که به همت ناتان بی. اپشتاین، لارنس. ام. بالدوین و دوان. اس. بی‌شاپ تهیه شده است. این الگو خصوصیات ساختاری، شغلی و تعاملی خانواده را معین می‌سازد و شش بُعد از عملکرد خانواده را مشخص می‌کند. همچنین توانایی خانواده در سازش با حوزه‌ی وظایف خانوادگی را روی یک مقیاس چهار

درجه‌ای لیکرت به صورت کاملاً موافقم (۱)، موافقم (۲)، مخالفم (۳) و کاملاً مخالفم (۴) مشخص می‌نماید. خرده‌مقیاس‌های «عملکرد خانواده» عبارتند از:

۱. «حلّ مشکل»^۱: توانایی خانواده برای حلّ مسئله به گونه‌ای که تعاملات موثر خانواده استمرار یابد. سوالاتی که خرده‌مقیاس «حلّ مشکل» را در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه می‌گیرند، عبارتند از: ۲، ۱۲، ۲۴، ۳۸، ۵۰، ۶۰، که در کل ۶ گویه است.

¹ Problem Solving

سوالاتی که خُرده‌مقیاس «آمیزش (درگیری) عاطفی» را در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه می‌گیرند عبارتند از: ۲، ۲۱، ۲۲، ۲۵، ۳۳، ۳۷، ۴۲، ۵۴، که در کل هشت گویه است.

۶ - «کنترل رفتار»^۵: کنترل رفتار الگویی است که خانواده برای اداره کردن رفتار در سه موقعیت (جسمانی، روانی - زیستی و اجتماعی) اتخاذ می‌کند. سوالاتی که خُرده‌مقیاس «کنترل رفتار» در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه‌گیری می‌کنند عبارتند از: ۱، ۶، ۸، ۱۱، ۱۶، ۲۰، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۸، ۵۱، ۵۶، که در کل شامل ۱۳ گویه می‌باشد.

۷ - «عملکرد کلی خانواده»^۶: سایر ابعاد عملکردی خانواده که در مدل توسعه‌یافته ابزار طراحی گردید. گویه‌هایی که خُرده‌مقیاس «عملکرد کلی خانواده» را در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه‌گیری می‌کنند عبارتند از: گویه‌های ۱۳، ۱۷، ۲۷، ۳۲، ۴۴، ۴۶، ۴۷، ۵۵، ۵۸ که در مجموع ۹ گویه را شامل می‌شود.

گویه‌های ۶۰گانه برای اندازه‌گیری متغیر «عملکرد خانواده» در پرسشنامه استاندارد «اپشتاین» به شرح زیر است:

۲ - «ارتباطات»^۱: ارتباط یعنی خانواده چگونه اطلاعات را مبادله می‌کند. پژوهشگران و نویسندگان ارتباط را به دو بخش کلامی و غیرکلامی تقسیم کرده‌اند. سوالاتی که خُرده‌مقیاس «ارتباطات» را در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه می‌گیرد عبارتند از: ۳، ۱۴، ۱۸، ۲۹، ۴۳، ۵۲، ۵۹. در کل ۷ گویه است.

۳ - «نقش‌ها»^۲: الگوهای تکراری از رفتارها که افراد به وسیله آنها کنش‌های خانواده را تحقق می‌بخشند. سوالاتی که خُرده‌مقیاس «نقش‌ها» را در پرسشنامه «سنجش عملکرد خانواده» اندازه می‌گیرند عبارتند از: ۴، ۱۰، ۱۵، ۲۳، ۳۰، ۳۴، ۴۰، ۴۵، ۵۳، که در کل ۹ گویه است.

۴ - «همراهی عاطفی»^۳: به درجه و کیفیت علاقه و نگرانی اعضای خانواده نسبت به هم گفته می‌شود. سوالاتی که «خُرده‌مقیاس» همراهی عاطفی را در پرسشنامه استاندارد «سنجش عملکرد خانواده» اندازه می‌گیرند، عبارتند از: ۵، ۹، ۱۹، ۲۸، ۳۵، ۳۹، ۴۹، ۵۷، که در کل ۸ گویه را شامل می‌شود.

۵ - «آمیزش (درگیری) عاطفی»^۴: به میزان مشارکت و همکاری اعضا در خانواده گفته می‌شود.

۱	برنامه‌ریزی فعالیت‌های خانوادگی ما دشوار است، چون ما یکدیگر را به درستی درک نمی‌کنیم.
۲	ما اکثراً مشکلات روزمره خود را حل می‌کنیم.
۳	وقتی یکی از اعضای خانواده ما ناراحت باشد، بقیه علت آن را می‌دانند.
۴	وقتی در خانواده ما از کسی کاری خواسته می‌شود، باید پیگیری بود تا به انجام برسد.
۵	اگر کسی در خانواده ما دچار مشکل شود، سایرین هم درگیر حل آن می‌شوند.
۶	ما در هنگام بحران می‌توانیم روی حمایت بقیه اعضای خانواده حساب کنیم
۷	هرگاه یک وضعیت اضطراری پیش می‌آید، نمی‌دانیم چه بکنیم
۸	گاهی خانه از چیزهای موردنیاز ما خالی می‌شود.

⁴ Affective Involvement

⁵ Behavioral Control

⁶ General Functioning

¹ Communication

² Roles

³ Affective Responsiveness

۱	برنامه‌ریزی فعالیت‌های خانوادگی ما دشوار است، چون ما یکدیگر را به درستی درک نمی‌کنیم.
۹	ما از ابراز مهر و محبت به یکدیگر اکراه داریم.
۱۰	ما خواستار آن هستیم که اعضاء به وظایف خانوادگی خود عمل کنند.
۱۱	ما نمی‌توانیم با یکدیگر درباره احساس غم و غصه خود صحبت کنیم.
۱۲	معمولاً به تصمیمات خود برای حل مشکلات عمل می‌کنیم.
۱۳	علاقه سایر اعضاء خانواده وقتی به ما جلب می‌شود که موضوع برای خودشان هم مهم باشد.
۱۴	از گفته‌های اعضاء خانواده نمی‌توانیم به احساس آن‌ها پی ببریم.
۱۵	در خانواده ما وظایف خانگی به تساوی تقسیم نمی‌شود.
۱۶	افراد خانواده ما همانگونه که هستند، مورد قبول یکدیگرند.
۱۷	در خانواده ما به آسانی می‌توان مقررات خانه را نقض کرد.
۱۸	در خانه ما حرف‌ها بدون کنایه و بی‌پرده گفته می‌شود.
۱۹	بعضی از اعضاء خانواده ما خونسرد برخورد می‌کنند.
۲۰	ما می‌دانیم در صورت پیش آمدن شرایط اورژانس چه باید کرد.
۲۱	ما از تبادل نظر در مورد ترس‌ها و نگرانی‌های خود پرهیز می‌کنیم.
۲۲	برای ما گفتگو در مورد احساس‌های لطیف دشوار است.
۲۳	ما برای پرداخت هزینه‌هایمان در دسر داریم.
۲۴	معمولاً ما بعد از سعی خانواده برای حل یک مشکل، درباره موفقیت‌آمیز بودن یا نبودن آن گفتگو می‌کنیم.
۲۵	ما بیش از حد به فکر خود هستیم.
۲۶	ما می‌توانیم احساسات خود را به یکدیگر ابراز کنیم.
۲۷	ما درباره رعایت آداب دستشویی و توالت انتظار خاصی از یکدیگر نداریم.
۲۸	ما احساس محبت خود نسبت به یکدیگر را نشان نمی‌دهیم.
۲۹	اعضای خانواده ما مستقیم و بدون واسطه با یکدیگر صحبت می‌کنند.
۳۰	هر کدام از ما وظایف و مسئولیت‌های خاصی بر عهده دارد.
۳۱	در خانواده ما احساس‌های ناخوشایند زیادی وجود دارد.
۳۲	ما برای زدن یا دست بلند کردن روی دیگران، ضابطه داریم.
۳۳	ما فقط وقتی با یکدیگر همراه می‌شویم که منفعی در بین باشد.
۳۴	برای کاوش در علایق شخصی اعضاء خانواده کم وقت می‌گذاریم.
۳۵	غالباً منظور خود را به زبان نمی‌آوریم.

۱	برنامه‌ریزی فعالیت‌های خانوادگی ما دشوار است، چون ما یکدیگر را به درستی درک نمی‌کنیم.
۳۶	ما احساس می‌کنیم سایر اعضای خانواده ما را همانگونه که هستیم، قبول دارند.
۳۷	وقتی ما به یکدیگر علاقه نشان می‌دهیم که بتوانیم شخصاً از آن بهره‌مند شویم.
۳۸	ما اکثر ناراحتی‌های خانواده را رفع می‌کنیم.
۳۹	در خانواده ما مهر و عطوفت در درجه دوم اهمیت قرار دارد.
۴۰	ما در این باره که هر کس چه کارهایی در خانه انجام می‌دهد، گفتگو می‌کنیم.
۴۱	تصمیم‌گیری برای خانواده ما دشوار است.
۴۲	اعضای خانواده ما فقط وقتی به یکدیگر علاقه نشان می‌دهند که خودشان بتوانند از آن بهره‌مند شوند.
۴۳	ما با یکدیگر روراست و بی‌پرده هستیم.
۴۴	ما به هیچ معیار و قاعده‌ای پابند نیستیم.
۴۵	در خانواده ما اگر از کسی کاری خواسته شود، باید به او یادآوری کرد.
۴۶	ما می‌توانیم درباره طرز حل کردن مشکلات تصمیم‌گیری کنیم.
۴۷	اگر مقررات خانواده نقض شود، نمی‌دانیم چه انتظاراتی باید داشت.
۴۸	در خانواده ما هر اتفاقی را می‌توان انتظار داشت.
۴۹	ما مهر و عطوفت خود را نشان می‌دهیم.
۵۰	ما با مشکلاتی که با احساسات اعضای خانواده بازی کند، برخورد می‌کنیم.
۵۱	ما با یکدیگر خوب کنار نمی‌آییم.
۵۲	ما هنگام عصبانیت با یکدیگر صحبت نمی‌کنیم.
۵۳	ما به طور کلی از وظایف خانگی که بر عهده ما گذاشته می‌شود، ناراضی هستیم.
۵۴	ما حتی با وجود حسن نیت، در زندگی یکدیگر خیلی دخالت می‌کنیم.
۵۵	اعضای خانواده ما برای مقابله با شرایط خطرناک، قواعد خاصی را رعایت می‌کنند.
۵۶	ما به یکدیگر اعتماد و اطمینان داریم.
۵۷	ما احساسات (غم، شادی، خشم و...) خود را در خانه راحت بروز می‌دهیم.
۵۸	رفت و آمد در خانواده ما معقول و منطقی نیست.
۵۹	اگر از عمل یکی از اعضای خانواده خوشمان نیاید، به او می‌گوییم.
۶۰	ما به راه‌های گوناگون حل مشکل فکر می‌کنیم.

- خرده‌مقیاس «خدمات اشتغال و حرفه‌آموزی» با شش گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.
- خرده‌مقیاس «خدمات فرهنگی و تربیتی» با شش گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.
- خرده‌مقیاس «خدمات آموزشی و مشاوره‌ای» با شش گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.
- خرده‌مقیاس «خدمات بهداشتی و درمانی» با شش گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.

- اندازه‌گیری متغیر مستقل؛ مداخلات انجمن حمایت زندانیان
- متغیر مستقل «خدمات انجمن حمایت زندانیان» با سی گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.
- خرده‌مقیاس «خدمات مادی و معیشتی» با شش گویه در مقیاس لیکرت اندازه‌گیری شد.

میزان رضایت از خدمات دریافتی					خدمات اقتصادی و مالی	ردیف
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	پرداخت مستمری ماهانه	۱
۵	۴	۳	۲	۱	کمک هزینه زندگی	۲
۵	۴	۳	۲	۱	پرداخت اجور معوقه منزل	۳
۵	۴	۳	۲	۱	کمک هزینه تحصیلی	۴
۵	۴	۳	۲	۱	سبد کالا	۵
۵	۴	۳	۲	۱	سایر	۶
میزان رضایت از خدمات دریافتی					خدمات اشتغال و حرفه‌آموزی	ردیف
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	حرفه‌آموزی	۷
۵	۴	۳	۲	۱	توانمندسازی	۸
۵	۴	۳	۲	۱	ایجاد اشتغال در منزل	۹
۵	۴	۳	۲	۱	خانه کارآفرینی	۱۰
۵	۴	۳	۲	۱	ارائه و فروش محصولات به بازار	۱۱
۵	۴	۳	۲	۱	سایر خدمات مربوط به حرفه آموزی و اشتغال	۱۲
میزان رضایت از خدمات دریافتی					خدمات فرهنگی و تربیتی	ردیف
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		

میزان رضایت از خدمات دریافتی					ردیف	خدمات اقتصادی و مالی
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	۱۳	حمایت‌های فرهنگی
۵	۴	۳	۲	۱	۱۴	ارائه الگوهای اخلاقی و عاطفی
۵	۴	۳	۲	۱	۱۵	آموزش پیشگیری از ترک تحصیل
۵	۴	۳	۲	۱	۱۶	آموزش پیشگیری از رفتارهای پرخطر
۵	۴	۳	۲	۱	۱۷	آموزش پیشگیری از بزهکاری
۵	۴	۳	۲	۱	۱۸	سرکشی دوره‌ای مددکاران اجتماعی
میزان رضایت از خدمات دریافتی					ردیف	خدمات آموزشی
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	۱۹	آموزش پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
۵	۴	۳	۲	۱	۲۰	آموزش‌های پیشگیری از طلاق
۵	۴	۳	۲	۱	۲۱	آموزش‌های پیشگیری از اعتیاد
۵	۴	۳	۲	۱	۲۲	آموزش‌های پیشگیری از ترک منزل
۵	۴	۳	۲	۱	۲۳	آموزش‌های پیشگیری از مفاسد اخلاقی
۵	۴	۳	۲	۱	۲۴	آموزش خطرات ترک تحصیل فرزندان
میزان رضایت از خدمات دریافتی					ردیف	خدمات بهداشتی، درمانی و پزشکی
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	۲۵	مشاوره‌های حضوری به خانواده‌ها
۵	۴	۳	۲	۱	۲۶	مشاوره‌های تلفنی به خانواده‌ها
۵	۴	۳	۲	۱	۲۷	پرداخت کمک‌هزینه‌های درمانی
۵	۴	۳	۲	۱	۲۸	آموزش‌های بهداشتی
۵	۴	۳	۲	۱	۲۹	توزیع بروشورهای آموزشی

میزان رضایت از خدمات دریافتی					خدمات اقتصادی و مالی	ردیف
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۵	۴	۳	۲	۱	سایر خدمات بهداشتی، درمانی و پزشکی	۳۰

اندازه‌گیری پژوهش تا چه حد در صورت تکرار آزمون، نتایجی مشابه را به دست می‌دهد، از تکنیک «پایداری درونی»^۵ و برآورد «آلفای کرونباخ»^۶ استفاده گردید. این روش برای محاسبه پایایی و قابلیت اعتماد ابزار اندازه‌گیری تحقیق از جمله پرسشنامه، به کار می‌رود. این ضریب بین صفر و یک، تغییر می‌کند و کمیت صفر، مبین عدم پایایی و کمیت یک، مبین وجود پایایی در گویه‌های طیف یا مجموعه مورد نظر است.^۷ (کارمینز و زیلر، ۱۹۹۵: ۶۹-۷۴). اگر همبستگی بین نمرات آزمون‌هایی که خصیصه‌ی واحدی را اندازه‌گیری می‌کنند، بالا باشد، آزمون دارای پایایی است. محاسبه‌ی «پایداری درونی گویه»^۸ به منظور سنجش قدرت گویه در سنجش مقیاس به کار می‌رود و میزان هم‌نوابی گویه با سایر گویه‌های همان مقیاس مورد نظر است. محاسبه‌ی پایایی هر گویه بدین صورت است که ابتدا تمامی گویه‌های یک مقیاس را که از یک نوع بوده و همگی هم مسیر شده‌اند، با هم جمع زده و متغیر جدیدی ساخته می‌شود و برای سنجش پایداری درونی گویه، آن گویه از متغیر جدید کم شده و شاخص جدیدی به دست می‌آید و میزان همبستگی این شاخص با گویه مورد نظر محاسبه می‌گردد. از این رو، پرسشنامه «سنجش میزان رضایت از خدمات انجمن حمایت زندانیان» در قالب یک نمونه سی نفره مورد «مطالعه مقدماتی»^۸ قرار گرفت تا ضریب پایایی آن سنجش گردد.

علاوه بر مداخلات انجمن حمایت زندانیان، متغیرهای پایگاه اقتصادی و اجتماعی (درآمد، مسکن، شغل، محل سکونت، تحصیلات) و نیز مشخصات فردی (سن همسر زندانی، بُعد خانوار، بیماری، اعتیاد، سابقه حبس) به‌عنوان دیگر متغیرهای مستقل تاثیرگذار بر متغیر وابسته «عملکرد خانواده» مورد اندازه‌گیری قرار گرفته است.

- اعتبار^۱ و پایایی^۲

مفهوم «اعتبار» به این سؤال پاسخ می‌دهد که ابزار اندازه‌گیری تا چه حد خصیصه و مفهوم مورد نظر را می‌سنجد. از مهم‌ترین روش‌های تعیین اعتبار، روش‌های «اعتبار محتوا»^۳ و «اعتبار نظری»^۴ می‌باشد که هر دوی این روش‌ها بر نظر و تأیید افراد صاحب فن و متخصص در مورد وسیله‌ی اندازه‌گیری نظر دارند. پرسشنامه «ارزیابی عملکرد خانواده» استاندارد بوده و اعتبار و پایایی آن قبلاً برآورد شده است. برای اعتبار ابزار اندازه‌گیری «پرسشنامه ارزیابی خدمات انجمن حمایت زندانیان» در این پژوهش، نظر برخی از مدیران انجمن حمایت زندانیان به عنوان ملاکی برای اعتبار، پرسیده شد و ملاک لازم برای اعتبار نظری و محتوایی وسیله‌ی اندازه‌گیری تحقیق، حاصل گردید.

برای برآورد «پایایی» یا قابلیت اعتماد ابزار اندازه‌گیری تحقیق (که بر این نظر است که وسیله‌ی

⁵ Internal Consistency

⁶ Cronbach's Alpha

⁷ Reliability Item to total

⁸ Pilot Study

¹ Validity

² Reliability

³ Content Validity

⁴ Face Validity

جدول ۲ برآورد پایایی متغیر و خُرده‌مقیاس‌های خدمات «انجمن حمایت زندانیان»

متغیرها و خُرده‌مقیاس‌های خدمات انجمن حمایت زندانیان	تعداد گویه	ضریب پایایی
خدمات انجمن حمایت زندانیان (متغیر مستقل)	۳۰	۰٫۹۳۷
۱- خدمات مادی و معیشتی	۶	۰٫۸۲۹
۲- خدمات اشتغال و حرفه‌آموزی	۶	۰٫۸۳۶
۳- خدمات فرهنگی و تربیتی	۶	۰٫۸۰۱
۴- خدمات آموزشی و مشاوره‌ای	۶	۰٫۸۵۶
۵- خدمات بهداشتی و درمانی	۶	۰٫۸۳۱

۴ یافته‌ها

۴٫۱ توصیف «پایگاه اقتصادی و اجتماعی پاسخگویان»

جدول ۳ توزیع فراوانی تحصیلات، محل سکونت، شغل، درآمد و مسکن

ردیف	تحصیلات	فراوانی	درصد
۱	بیسواد	۱۱۳	۲۹٫۴
۲	زیر دیپلم	۱۹۹	۵۱٫۷
۳	دیپلم	۷۰	۱۸٫۲
۴	فوق دیپلم و لیسانس	۳	۰٫۸
ردیف	محل سکونت	فراوانی	درصد
۱	فقیرنشین	۸۴	۲۱٫۸
۲	ضعیف نشین	۲۷۳	۷۰٫۹
۳	متوسط نشین	۲۸	۷٫۳
ردیف	شغل	فراوانی	درصد
۱	خانه‌دار	۳۵۱	۹۱٫۲
۲	کارگر	۲۳	۶
۳	کارمند	۴	۱
۴	سایر	۷	۱٫۸
ردیف	درآمد	فراوانی	درصد
۱	کمتر از یک میلیون تومان	۲۱۶	۵۶٫۱
۲	یک الی دو میلیون تومان	۱۳۲	۳۴٫۳
۳	بیشتر از دو میلیون تومان	۳۷	۹٫۶
ردیف	وضع مسکن	فراوانی	درصد
۱	فاقد هرگونه مسکن	۱	۰٫۳
۲	منزل مددجو(زندانی)	۳۰	۷٫۸
۳	استیجاری	۳۲۹	۸۵٫۵

ردیف	تحصیلات	فراوانی	درصد
۴	پدري	۱۳	۳,۴
۵	شخصي	۱۲	۳,۱

۵۶,۱ درصد از خانواده‌های تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان در استان تهران درآمد ماهانه زیر یک میلیون تومان، ۳۴,۳ درصد یک الی دو میلیون تومان و ۹,۶ درصد نیز درآمد ماهانه‌شان بیش از دو میلیون تومان می‌باشد.

۷,۸ درصد از «خانواده‌های تحت پوشش»، در خانه همسر و ۸۵,۵ درصد افراد نیز در خانه استیجاری زندگی می‌کنند.

۴,۲ توصیف «وضعیت خانواده» پاسخگویان

۲۹,۴ درصد از پاسخگویان بیسواد، ۵۱,۷ درصد از افراد در سطح زیردیپلم و ۱۸,۲ درصد دیپلم می‌باشند.

۲۱,۸ درصد افراد ساکن منطقه فقیرنشین و ۷۰,۹ درصد از منطقه ضعیف‌نشین و ۷,۳ درصد نیز در سطح متوسط هستند.

۹۱,۲ درصد از پاسخگویان خانه‌دار، ۶ درصد کارگر، ۱ درصد کارمند و ۱,۸ درصد دارای سایر مشاغل می‌باشند.

جدول ۴ توزیع فراوانی تعداد فرزندان، وضع بیماری، اعتیاد و سابقه حبس

ردیف	تعداد فرزندان	فراوانی	درصد
۱	یک فرزند	۵۷	۱۴,۸
۲	دو فرزند	۱۴۹	۳۸,۷
۳	سه فرزند	۱۲۱	۳۱,۴
۴	چهار فرزند و بیشتر	۵۷	۱۴,۸
ردیف	بیماری	فراوانی	درصد
۱	دارد	۲۹	۷,۵
۲	ندارد	۳۵۶	۹۲,۵
ردیف	اعتیاد	فراوانی	درصد
۱	دارد	۴۰	۱۰,۴
۲	ندارد	۳۴۵	۸۹,۶
ردیف	سابقه‌ی حبس	فراوانی	درصد
۱	دارد	۵۴	۱۴
۲	ندارد	۳۳۱	۸۶

۱۰,۴ درصد از همسران زندانیان خانواده‌های تحت پوشش دارای اعتیاد به مواد مخدر می‌باشند.

۱۴ درصد از همسران زندانیان خانواده‌های تحت پوشش دارای سابقه‌ی حبس می‌باشند.

۱۴,۸ درصد از «خانواده‌های تحت پوشش»، دارای یک فرزند، ۳۸,۷ درصد دو فرزند، ۳۱,۴ درصد سه فرزند و ۱۴,۸ درصد دارای چهار فرزند و بیشتر می‌باشند. ۷,۵ درصد از همسران زندانیان خانواده‌های تحت پوشش بیمار می‌باشند.

۴،۳ توصیف خدمات انجمن حمایت زندانیا

جدول ۵ شاخص‌های توصیفی خدمات انجمن حمایت زندانیا و مولفه‌های آن

متغیرها	نمونه	میانگین	انحراف معیار	واریانس	بازه نمرات سوالات		بازه نمرات کسب شده	
					بیشترین	کمترین	بیشترین	کمترین
خدمات مادی و معیشتی	۳۸۴	۲،۹۵	۰،۳۷	۰،۱۳	۲	۵	۱	۵
خدمات حرفه‌آموزی	۳۸۴	۲،۹۷	۰،۲۴	۰،۰۶	۱	۴،۳۳	۱	۵
خدمات فرهنگی و تربیتی	۳۸۴	۳،۰۱	۰،۲۵	۰،۰۶	۲	۵	۱	۵
خدمات آموزشی و مشاوره‌ای	۳۸۴	۳،۰۲	۰،۳۱	۰،۱۰	۲	۵	۱	۵
خدمات بهداشتی و درمانی	۳۸۴	۲،۹۷	۰،۳۳	۰،۱۱	۱	۵	۱	۵
خدمات انجمن حمایت زندانیا	۳۸۴	۲،۹۸	۰،۲۴	۰،۰۶۲	۲،۰۷	۴،۲۵	۱	۵

حمایت زندانیا» نزدیک به ۳ (حد وسط طیف ۵ گزینه‌ای) به دست آمده است.

۴،۴ توصیف عملکرد خانواده

میانگین نمرات خدمات «انجمن حمایت زندانیا» برابر با ۲،۹۸ از ۵ با انحراف معیار ۰،۲۴ است. کمترین مقدار این متغیر برابر با ۲،۰۷ و بیشترین مقدار آن برابر با ۴،۲۵ می‌باشد. میانگین نمرات همه‌ی مولفه‌های متغیر مستقل خدمات «انجمن

جدول ۶ شاخص‌های توصیفی عملکرد خانواده و مولفه‌های آن

متغیرها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف معیار	واریانس	بازه نمرات سوالات		بازه نمرات کسب شده	
					بیشترین	کمترین	بیشترین	کمترین
حلّ مساله	۳۸۴	۲،۲۲	۰،۴۵	۰،۲۱	۱	۴	۱	۳،۵۰
نقش‌ها	۳۸۴	۲،۲۶	۰،۴۷	۰،۲۲	۱	۴	۱	۳،۴۴
همراهی عاطفی	۳۸۴	۲،۳۵	۰،۴۸	۰،۲۳	۱	۴	۱	۳،۵۰
ارتباطات	۳۸۴	۲،۳۰	۰،۴۸	۰،۲۳	۱	۴	۱	۳،۷۱
آمیزش عاطفی	۳۸۴	۲،۴۲	۰،۴۸	۰،۲۳	۱	۴	۱	۳،۶۳
کنترل رفتار	۳۸۴	۲،۳۲	۰،۴۷	۰،۲۲	۱	۴	۱	۳،۴۶
عملکرد کلی خانواده	۳۸۴	۲،۴۲	۰،۴۸	۰،۲۳	۱	۴	۱،۳۳	۳،۶۷

متغیرها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف معیار	بازه نمرات سوالات		واریانس
				بیشترین	کمترین	
عملکرد خانواده	۳۸۴	۲,۳۲	۰,۳۴	۴	۱	۰,۱۲
				بیشترین	کمترین	بازه نمرات کسب شده
				۳,۴۱	۱,۴۳	بیشترین

بیشتر از ۲ (حد وسط طیف ۴ گزینه ای) به دست آمده است.

۴,۵ آزمون فرضیه‌ها

میانگین نمرات متغیر وابسته «عملکرد خانواده» برابر با ۲,۳۲ از ۴ با انحراف معیار ۰,۳۴ است. کمترین مقدار این متغیر برابر با ۱,۴۳ و بیشترین مقدار آن برابر با ۳,۴۱ می باشد و میانگین نمرات همه‌ی خرده‌مقیاس‌های متغیر عملکرد خانواده

جدول ۷ آماره‌های همبستگی «عملکرد خانواده» و «خدمات انجمن حمایت»

تعداد نمونه	درجه معنی‌داری	ضریب همبستگی پیرسون	عملکرد خانواده و خرده‌مقیاس‌ها
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۶۰۷	متغیر کلی «عملکرد خانواده» (FAD)
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۵۴۷	۱- حل مسئله
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۵۳۹	۲- ارتباط
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۵۶۷	۳- نقش‌ها
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۶۱۹	۴- همراهی عاطفی
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۶۱۱	۵- آمیزش عاطفی
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۵۸۱	۶- کنترل رفتاری
۳۸۵	۰,۰۰۰	**۰,۶۲۶	۷- عملکرد عمومی خانواده

«عملکرد عمومی خانواده» با متغیر «عملکرد خانواده» کمتر از (۰,۰۵) است که نشان می‌دهد بین خرده‌مقیاس‌های هفت‌گانه «عملکرد خانواده» و «خدمات انجمن حمایت» خانواده‌های تحت پوشش در استان تهران همبستگی معنی‌داری مشاهده می‌شود.

۴,۶ مدل سازی معادله ساختاری

مدل ساختاری مدلی است که رابطه‌ی بین متغیرهای مکنون (پنهان) را مورد بررسی قرار می‌دهد و دارای چندین شاخص و معیار می باشد که باید ارزیابی و تایید شود تا به نتایج حاصل از مدل و داده‌های گردآوری شده با اطمینان بالا استناد نمود. این

درجه‌ی معنی‌داری رابطه‌ی بین «عملکرد خانواده» و «خدمات انجمن حمایت» خانواده‌های تحت پوشش استان تهران برابر با (۰,۰۰۰) است که نشان می‌دهد همبستگی معنی‌داری بین این دو متغیر وجود دارد. ضریب همبستگی بین این دو متغیر برابر با ۰,۶۰۷ هست که نشان می‌دهد همبستگی مثبت و متوسطی بین «خدمات انجمن حمایت» و «عملکرد خانواده» در خانواده‌های تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان در استان تهران مشاهده می‌شود. معنی‌داری رابطه‌ی بین خرده‌مقیاس‌های هفت‌گانه «حل مسئله»، «ارتباط»، «نقش‌ها»، «همراهی عاطفی»، «آمیزش عاطفی»، «کنترل رفتاری» و

- ضرایب مسیر (بتا) و معناداری آن (مقادیر t-value)

معیار اول از بررسی مدل ساختاری، ضرایب معناداری تی بین متغیرهای مکنون است. چنانچه مقدار به دست آمده بیشتر از ۱٫۹۶ شده باشد، آن رابطه یا فرضیه تایید می‌شود.

معیارها شامل بررسی ضرایب مسیر (بتا) و معناداری آن (مقادیر t-value)، بررسی شاخص ضریب تعیین (R^2) متغیرهای مکنون درون‌زا، بررسی شاخص ارتباط پیش بین Q^2 ، بررسی شاخص شدت تاثیر f^2 و بررسی شاخص هم خطی (VIF) می‌باشد.

جدول ۸ نتایج مربوط به معناداری روابط بین متغیرها

نتیجه	سطح معناداری	T_value	β	مسیر: متغیر مستقل ← متغیر وابسته
معنادار	۰٫۰۰	۸٫۱۹۸	۰٫۳۴۳	پایگاه اقتصادی و اجتماعی ← عملکرد خانواده
معنادار	۰٫۰۰	۸٫۹۶۲	۰٫۳۱۸	خدمات انجمن ← عملکرد خانواده
معنادار	۰٫۰۰	۷٫۲۴۲	۰٫۳۰۰	وضعیت خانواده ← عملکرد خانواده

دومین معیار بررسی مدل ساختاری، ضریب تعیین مربوط به متغیرهای مکنون درون‌زا (وابسته) در مدل است و نشان‌دهنده‌ی تاثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا است.

مقادیر t محاسبه شده بین تمامی متغیرهای مستقل مدل و وابسته موجود در مدل بزرگتر از ۱٫۹۶ بوده و در سطح ۹۵ درصد معنادار هستند.

- شاخص ضریب تعیین (R^2) متغیرهای مکنون درون‌زا

جدول ۹ نتایج مربوط به ضریب تعیین متغیر وابسته

نتیجه	R^2	متغیر وابسته
مطلوب	۰٫۴۷۱	عملکرد خانواده

- شاخص ارتباط پیش بین Q^2

این معیار قدرت پیش‌بینی مدل در متغیر وابسته را مشخص می‌کند. سه مقدار ۰٫۰۲، ۰٫۱۵ و ۰٫۳۵ را به عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی معرفی شده است.

مقادیر R^2 برای متغیر وابسته‌ی «عملکرد خانواده» (۰٫۴۷۱) در حد مناسبی قرار دارد و مقدار ۴۷٫۱ درصد از واریانس (تغییرات) عملکرد خانواده توسط متغیرهای خدمات انجمن حمایت زندانیان، پایگاه اقتصادی و اجتماعی و وضعیت خانواده پیش‌بینی شده است.

جدول ۱۰ نتایج مربوط به قدرت پیش‌بینی مدل در خصوص متغیر وابسته

نتیجه	Q^2	متغیرهای وابسته
مطلوب	۰,۱۲۸	عملکرد خانواده

کوهن (۱۹۸۸) برای تعیین شدت رابطه‌ی میان متغیرهای مکنون مدل، معیار اندازه‌ی اثر را معرفی نمود. مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ به ترتیب نشان از اندازه‌ی تاثیر کوچک، متوسط و بزرگ یک سازه بر سازه دیگر است.

مقادیر Q^2 برای متغیر درونزای مدل یعنی عملکرد خانواده (۰,۱۲۸) مثبت و در سطح مطلوب و قابل قبولی محاسبه شده است به نحوی که نشان از قدرت قابل قبول مدل در پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته‌ی «عملکرد خانواده» دارد.

- شاخص اندازه اثر (f^2)

جدول ۱۱ نتایج مربوط به شدت تاثیر متغیرهای مستقل بر وابسته

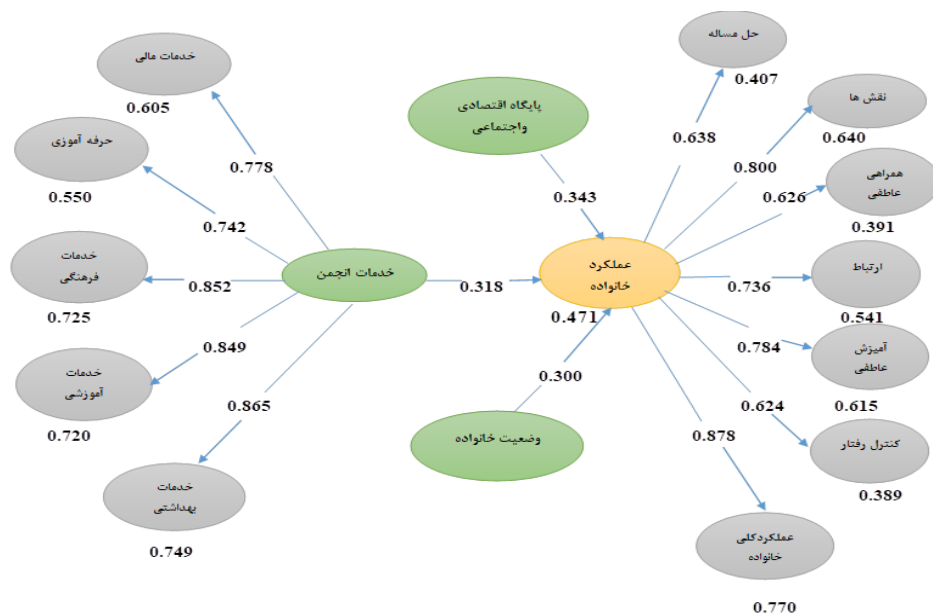
نتیجه	f^2	مسیر: متغیر مستقل ← متغیر وابسته
مطلوب	۰,۱۸۵	پایگاه اقتصادی و اجتماعی ← عملکرد خانواده
مطلوب	۰,۱۸۰	خدمات انجمن ← عملکرد خانواده
مطلوب	۰,۱۴۳	وضعیت خانواده ← عملکرد خانواده

با توجه به داده‌ها مشخص است مقدار VIF کمتر از ۵ گزارش شده است و هم‌خطی در مدل وجود ندارد.

- شاخص هم‌خطی (VIF)

جدول ۱۲ نتایج مربوط به شاخص هم‌خطی متغیرهای مستقل

نتیجه	VIF	مسیر: متغیر مستقل ← متغیر وابسته
کمتر از ۵ و مناسب	۱,۲۰۴	پایگاه اقتصادی و اجتماعی ← عملکرد خانواده
کمتر از ۵ و مناسب	۱,۰۶۱	خدمات انجمن ← عملکرد خانواده
کمتر از ۵ و مناسب	۱,۱۸۹	وضعیت خانواده ← عملکرد خانواده

مدل پژوهش در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده (ارزیابی مدل‌های ساختاری)

۵ بحث

حد متوسط ارزیابی و ۴۱٫۵ درصد ناسالم و ناکافی است که نشان‌دهنده اختلال و عملکرد ناسالم خانواده در توزیع نقش‌ها است و به رشد ناکافی مهارت‌های زندگی و اداری سیستم خانوادگی در بین اعضای خانواده‌های زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت در استان تهران اشاره دارد.

عملکرد خانواده‌های ۱۲٫۷ درصد از زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان در مهارت «همراهی عاطفی» و «پاسخ هیجانی متناسب» سالم و مثبت، ۴۱٫۸ درصد در حد متوسط ارزیابی و ۴۵٫۵ درصد ناسالم و ناکافی است که نشان‌دهنده اختلال و عملکرد ناسالم خانواده در پاسخگویی و همراهی عاطفی است و به عدم رشد مهارت‌های اعضای خانواده برای پاسخ هیجانی متناسب اشاره دارد.

عملکرد خانواده‌های ۱۱٫۷ درصد از زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت در استان تهران در «آمیزش عاطفی»، «کیفیت علاقه، توجه و سرمایه‌گذاری اعضای خانواده در برابر یکدیگر» سالم و مثبت، ۴۲٫۸ درصد از پاسخگویان در حد متوسط و ۴۵٫۵

عملکرد خانواده‌های ۲۲٫۳ درصد از زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان در استان تهران در مهارت «حل مسئله» سالم و مثبت، ۴۲٫۶ درصد در حد متوسط و ۳۵٫۱ درصد ناکافی می‌باشد که نشان‌دهنده اختلال و عملکرد ناسالم خانواده در حل مسائل و مشکلات است.

عملکرد خانواده‌های ۱۷٫۱ درصد از زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت زندانیان در استان تهران در مهارت «ارتباط و تعامل» سالم و مثبت، ۳۹٫۲ درصد در حد متوسط و ۴۳٫۷ درصد ناکافی می‌باشد که نشان‌دهنده اختلال و عملکرد ناسالم خانواده در ارتباط‌گیری و تعامل است و به تبادل غیرموثر، غیرگسترده، مبهم و پیچیده در ارتباط بین اعضای خانواده اشاره دارد.

عملکرد خانواده‌های ۱۹٫۲ درصد از زندانیان تحت پوشش استان تهران در مهارت «توزیع و انجام وظایف و نقش‌ها» سالم و مثبت، ۳۹٫۲ درصد در

نوع «عزتمند»، «اطلاعاتی»، «عاطفی» و «ابزاری» می‌دانند. منظور از «حمایت ابزاری» تهیه و تدارک کمک‌های مالی، عملی، منابع مادی، امکانات و خدمات مورد نیاز فرد است. این حمایت به تهیه و تدارک کمک‌های مالی و منابع مادی و خدمات مورد نیاز اطلاق می‌شود. از طریق این حمایت هم می‌توان مشکلات مالی و اثرات استرس را کاهش داد.

نتایج این پژوهش «همسو» با دیدگاه «بارارا» و «اینلی» است و نیز «تئوری شبکه» است و داده‌های تحقیق نشان داد انواع خدمات اقتصادی، مالی، معیشتی و رفاهی و نیز خدمات آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» باعث کاهش استرس‌های محیطی در افراد شده و باعث افزایش توانایی سازگاری و توانایی حل مشکلات منجر گردد. به باور «برکمن» و «کاوچی» نیز جنبه‌های ساختار روابط اجتماعی بر سلامت افراد و خانواده‌ها تأثیر می‌گذارد.

نتایج این پژوهش «همسو» با «مدل تأثیر مستقیم حمایت اجتماعی» و «مدل تأثیر غیرمستقیم یا فرضیه‌ی ضربه‌گیر» است و نشان داد خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان می‌تواند به ارتقای سلامت روانی و اجتماعی افراد در جامعه هدف منجر گردد و توانسته است به ارتقای توانایی افراد در مواجهه با استرس‌ها و بحران‌ها در جامعه هدف منجر گردد.

نتایج این پژوهش «همسو» با «مدل ویس» است و خدمات فرهنگی، تربیتی، و آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» توانسته است به افزایش عملکرد خانواده و ارتقای احساس امنیت در روابط اجتماعی و همبستگی بیشتر در جامعه‌ی هدف منجر گردد. همچنین نتایج این پژوهش «همسو» با «مدل فقدان» است و خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» در صورت کفایت و پوشش متناسب به خانواده‌های زندانیان

درصد ناسالم و ناکافی است که نشان‌دهنده‌ی اختلال و عملکرد ناسالم خانواده‌های زندانیان در پاسخگویی و آمیزش عاطفی است و به عدم رشد مهارت‌های اعضای خانواده برای توجه متقابل اعضای خانواده در برابر یکدیگر اشاره دارد.

عملکرد خانواده‌های ۸٫۵ درصد از زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت در استان تهران در «کنترل رفتاری» و «استانداردها و آزادی‌های رفتاری» سالم و مثبت، ۳۹٫۵ درصد در حد متوسط و ۵۲ درصد ناسالم و ناکافی است که نشان‌دهنده‌ی اختلال و عملکرد ناسالم خانواده در استانداردها و آزادی‌های رفتاری است و به عدم رشد مهارت‌های اعضای خانواده برای «کنترل رفتاری» اعضای خانواده در برابر یکدیگر اشاره دارد.

«عملکرد عمومی» خانواده‌های ۸٫۳ درصد از خانواده‌های زندانیان تحت پوشش انجمن حمایت در استان تهران در «کارکرد کلی و عمومی خانواده» سالم و مثبت، ۳۹٫۷ درصد در حد متوسط و ۵۱٫۹ درصد در «کارکردهای کلی و عمومی»، ناسالم و ناکافی است که نشان‌دهنده‌ی اختلال و عملکرد ناسالم خانواده‌های زندانیان استان تهران در برخی از عملکردهای مورد انتظار خانواده می‌باشد.

نتایج این پژوهش «همسو» با نظریه‌ی بحران «هیل» است؛ مبتنی بر «نظریه‌ی بحران» «هیل»، مولفه‌های «تأثیرپذیری از واقعه تنش‌زا» (حبس)، «بی‌سازمانی» (مشکلات مالی، تنگناهای عاطفی و داغ ننگ)، «بازیابی» (تغییرات در شغل یا محل زندگی، درخواست کمک از سازمان‌های حمایتی) و «سازگاری مجدد» (در صورت آزادی سرپرست خانوار از حبس) از پیامدهای حبس سرپرست خانوار است که در این تحقیق نیز همین نتایج به تصویر کشیده شده است.

نتایج این پژوهش «همسو» با دیدگاه «کوهن» و «ویلز» است و نشان داد «حمایت مادی و معیشتی» باعث کاهش مشکلات در خانواده‌های زندانیان می‌شود. «کوهن» و «ویلز»، حمایت اجتماعی را چهار

مشکلات اقتصادی تا مسائل فرهنگی و سلامت جسمی و روانی و... باشد. زیرا در صورت عدم حمایت از این خانواده‌ها شاهد رشد چشمگیر طلاق همسران زندانیان، ترک تحصیل فرزندان، ناهنجاری های اجتماعی و روانی و گرایش اعضای خانواده به آسیب‌های اجتماعی خواهیم بود و باید این زنگ خطر را به صدا درآورد که در آتیه باید شاهد ورود تعداد قابل توجهی از اعضای خانواده زندانیان به چرخه‌ی جرم باشیم.

هر گونه مداخله در خصوص بهبود کیفیت زندگی خانواده‌های زندانیان و افزایش عملکرد خانواده در آن‌ها قبل از هر چیز، نیازمند تغییر منصفانه در سیاست‌گذاری‌ها در زمینه عدالت اقتصادی، اجتماعی و آموزشی است؛ «عدالت اجتماعی» و «توزیع متوازن ثروت»، بسترهای لازم برای ارتقای «تاب‌آوری» فردی، خانوادگی و اجتماعی شهروندان» را فراهم می‌سازد. «تاب‌آوری اجتماعی» می‌گوید زمانی یک سیستم اجتماعی تاب‌آور است که بتواند مخاطرات موقت یا دائم را جذب کرده و خود را با شرایط به سرعت در حال تغییر، انطباق دهد؛ بدون اینکه کارکردهای مورد انتظار خود را از دست بدهد. تنها در این صورت است که می‌توان انتظار داشت هم از تعداد بالای ورود زندانیان به ندامتگاه‌ها کاسته شود؛ یعنی پرداختن به علت‌های اولیه و توانمندسازی شهروندان از طریق سیاست‌گذاری مبتنی بر «تقویت رویکردهای عدالت اجتماعی». اگر مداخلات اولیه (توزیع متوازن ثروت‌ها، فرصت‌ها، برخورداری‌ها و رفاه اجتماعی) به صورت منصفانه صورت گیرد می‌توان انتظار داشت مداخلات ثانویه مانند ارائه خدمات «انجمن حمایت زندانیان» به بهسازی کیفیت زندگی و بهبود عملکرد خانواده‌های زندانیان منجر گردد.

برای جلوگیری از چنین مشکلاتی تعیین مجازات‌هایی جایگزین مانند حبس در خانه، پرداخت جریمه، نظارت‌های مستمر، تعیین برخی از محرومیت‌های اجتماعی دیگر و انجام کارهای عام‌المنفعه برای متهمان ضروری است که می‌تواند

می‌تواند به ارتقای سلامت جسمی و بهداشت روانی در جامعه هدف منجر گردد. نتایج این پژوهش «همسو» با «مدل انباشت هویتی» و مدل حمایتی «کاترونا» و «شور» است و خدمات فرهنگی، آموزشی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» می‌تواند معنای هویتی جدید و مناسبی برای خانواده‌های زندانیان بیافریند و اهداف جدیدی خلق کند و انواع خدمات ارائه شده توسط «انجمن حمایت زندانیان» می‌تواند همانند یک سپر حمایتی عمل کند.

۶ نتیجه‌گیری

آمارها نشان می‌دهد بزهکاری و تکرار جرم روند افزایشی مستمر و وحشتناکی را داشته است و آثار و پیامدهای ناخواسته زندانی شدن سرپرست خانواده بسیار بیشتر از تاثیر حبس روی خود فرد زندانیست. خانواده‌ی زندانی که تا قبل از محبوس شدن سرپرست، در سایه‌ی وی و به دور از آثار جرم والد خود زندگی می‌گذرانید، یک‌باره با آگاهی یافتن به جرم سرپرست، خود را بی‌پناه و طرد شده از سوی تمام آشنایان و همسایگان و فامیل و غیره می‌بیند. این سرنوشت به ارمغان رسیده از ساختارهای معیوب جامعه (بحران‌های اقتصادی، اجتماعی، آتومی و...) موجب گردیده فرد در دام انواع جرم بیفتد. پیامدهایی که در نتیجه‌ی فقر و طرد اجتماعی زندانی و خانواده‌اش از سوی اجتماع، همسر و فرزندان فرد در دام دزدی و اعتیاد و فحشا و مشکلات بهداشتی و غیربهداشتی گرفتار آید که دامنه‌ی برخی از آنها مانند ایدز و هپاتیت و مواد مخدر تنها در محدوده‌ی دایره‌ی خانواده زندانی محدود نشده، بلکه جامعه را با خود به منجلاب می‌کشاند.

نتایج این تحقیق نشان داد که خانواده‌های زندانیان در هر پنج مولفه‌ی خدمات (مالی، حرفه‌آموزی، فرهنگی، بهداشتی و آموزشی) نیازمند توجه و برنامه‌ریزی هستند. بنابراین، اقدامات حمایتی از این خانواده‌ها هم باید بسیار جدی گرفته شود و هم باید شامل همه‌ی زمینه‌ها از رفع

زندانیان ارائه می‌کند. سازمان زندان‌ها با برنامه‌ریزی هماهنگ و منسجم می‌تواند برای زندانی برنامه‌ریزی کند و رسالت جدید زندان که در پی تربیت و اصلاح و ترمیم زندانی جهت آمادگی وی برای ورود سالم به جامعه است، را به انجام رساند اما مهم‌تر از سازمان‌زندان‌ها، کارکرد نهادهای حمایتی مانند انجمن حمایت زندانیان است که نقشی تعیین‌کننده در پیشگیری از افزایش جمعیت مجرمان و قربانیان ناشی از جرم دارد. شرایط خانوادگی خودساخته یا ساختارساخته‌ی زندانی مسیر زندگی زندانی و خانواده وی را مشخص می‌کند، اما مداخلاتی مانند خدمات انجمن حمایت زندانیان و نهادهای حمایتی می‌تواند کیفیت زندگی بهتر و انتخاب‌های عاقلانه‌تری برای خانواده‌های زندانیان رقم زند و از چالش‌های احتمالی زندگی‌شان بکاهد.

برای زندانیان و خانواده‌های آنها موثر باشد. همچنین برای حمایت از زندانی و خانواده‌اش و اعمال برخی تدابیر مانند به‌کارگماردن برخی از زندانیان در کارخانه‌ها و دیگر مراکز تولیدی و خدماتی ضروری است.

مدل‌های «نظریه‌ی بحران هیل»، «حمایت ابزاری» «کوهن و «ویلز»، «تئوری بارار و اینلی» و «نظریه‌ی شبکه» و حمایت‌های مستقیم و غیرمستقیم و نیز «مدل ویس»، «مدل فقدان» و «مدل انباشت هویتی» «کاترونا» و «شور» همگی بر ضرورت حمایت‌های چندجانبه و جامع بر افراد آسیب‌دیده تاکید دارند و تبیین نظری جامعی را از منظر ضرورت ارائه‌ی خدمات مالی، حرفه‌آموزی، فرهنگی، بهداشتی و آموزشی به خانواده‌های

منابع

منابع فارسی

زندان‌های شیراز. مجله پژوهشی دانشگاه اصفهان (علوم انسانی). جلد ۲۵. شماره ۴.

راجعیان، محمد (۱۳۹۲)؛ وضعیت نظام‌های حمایت اجتماعی افراد آزاد شده از زندان و رابطه‌ی آن با گرایش‌شان به تکرار جرم. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.

رامبد، معصومه، رفیعی، فروغ و ساریان حسن‌آبادی، محمدتقی (۱۳۸۹)؛ حمایت‌های اجتماعی. تهران: انتشارات خسروی.

رستگار انارمرزی، حامد (۱۳۸۶)؛ زندان و آثار و پیامدهای آن. رساله کارشناسی ارشد حقوق جزا. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.

زاهدی‌اصل، محمد و راجعیان، محمد (۱۳۹۵)؛ مطالعه‌ی رابطه‌ی بین حمایت‌های

اساسنامه انجمن‌های حمایت زندانیان مصوب ۱۳۶۰/۱۲/۱۱ شورای عالی قضائی.

اعظم‌آزاده، منصوره (۱۳۹۳)؛ بررسی تاثیر کمک‌های مادی و غیرمادی نهادهای حمایتی بر کیفیت زندگی خانواده‌های زندانیان کشور. دفتر آموزش و پژوهش سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور.

اعظم‌آزاده، منصوره و مشتاقیان، مرضیه (۱۳۹۶)؛ داغ ننگ، کیفیت روابط اعضاء خانواده و سلامت روان. نشریه جامعه‌شناسی ایران. سال هجدهم. شماره ۲.

باقی، عمادالدین و موسوی، میرطاهر (۱۳۹۶)؛ پیامدهای زندانی شدن بر خانواده زندانیان. تحقیقات اجتماعی در ایران. دوره ۶. شماره ۳.

جعفری، محمد حسن و نیکپور، لیلا (۱۳۸۶)؛ بررسی تأثیر مجازات زندان بر وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده‌های زندانیان

قدسی، علی‌محمد (۱۳۸۲)؛ بررسی جامعه‌شناختی رابطه‌ی بین حمایت اجتماعی و افسردگی. پایان‌نامه‌ی دکتری رشته جامعه‌شناسی. دانشگاه تربیت مدرس.

کدیور، پروین و همکاران (۱۳۸۳)؛ بررسی رابطه‌ی ساختار تعاملات خانواده با کمک سبک‌های مقابله با فشارهای روانی و مقاومت‌های جنسی در دانش آموزان پیش دانشگاهی. مجله‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی. سال ۳۴. شماره‌ی ۲.

گاچل، رابرت. جی و همکاران (۱۳۷۷)؛ زمینه روانشناسی تندرستی. ترجمه‌ی غلامرضا خوی‌نژاد. تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.

اجتماعی و گرایش به تکرار جرم در بین افراد آزاد شده از زندان. نشریه‌ی پژوهش اجتماعی. شماره‌ی ۳۳.

سارافینو، ادوارد پ. (۱۳۸۴)؛ روانشناسی سلامت. ترجمه‌ی سید علی احمدی ابهری. تهران: انتشارات رشد.

علم بیگی، شراره (۱۳۹۰)؛ بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های فردی زندانیان با نیازهای آموزشی آنان در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان.

علی‌پور، احمد (۱۳۸۵)؛ ارتباط حمایت اجتماعی با شاخص‌های ایمنی بدن در افراد سالم: بررسی مدل تأثیر کلی. نشریه روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران (اندیشه و رفتار). شماره‌ی ۱۲.

منابع لاتین

Berkman LE, Glass T, Brissette I, Seaman TE. (2000) From Social Integration to Health: Durkheim in the new millennium. *Sep*; 51(6):843-57.

Bruynson Kathryn (2011), «Experiences of Partners of Male Prisoners», A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts in The Faculty of Social Science and Humanities Criminology University of Ontario Institute of Technology June 2011. pp. 18-30.

Clarke. O'Brien, M., Day, R., Godwin, H., Connolly, J. and Van Leeson, T (2005), « Fathering Behind Bars in English Prisons: Imprisoned Fathers' Identity and Contact with their Children», *Fathering Journal*, Vol.3, No.3, pp.221-241.

Cid José, Joel Marti. (2015). Imprisonment, Social Support, and Desistance: A Theoretical Approach to Pathways of Desistance and Persistence for Imprisoned Men, The final, definitive version of this paper has been published in *Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, Online first version, by SAGE Publications Ltd, 1-37.

Cobb S. (1976). Social support as a moderator of life stress. *Psychosom Med.*; 38(5), 300-14.

Cohen, S., & McKay, G (1984) Social support, stress and the buffering hypothesis: A theoretical analysis. In A. Baum, J. E. Singer & S. Taylor (Eds). *Hand Book of Psychology and Health*. Vol 4, Erlbaum, Hillsdale, NJ, 4, 50(2), 349-355.

- Cohen, T. B. and Chai, L.T. (2010). "Attitude towards the Environment green Products Consumers Perspective". *Management Science and Engineering*, 4(2), 27-39.
- Cochran Joshua C. (2013). Imprisonment, Social Support, and Recidivism, *journal of research in crime and delinquency*, First Published July 25, *Journal of Research in Crime and Delinquency. Journal of Research in Crime and Delinquency*, 56 (4), 588-607.
- Colvin, M. & F. T. Cullen & T. Vander en (2002), "Coercion, Social Support, And Crime: an Emerging Theoretical Consensus", *Criminology*, No 1:123-150.
- Condry Rachel (2006), *Stigmatised Women: Relatives of Serious Offenders and the Broader Impact of Crime (From Gender and Justice: New Concepts and Approaches*, P 96-120, 2006, Frances Heidensohn, ed. -- See NCJ-219137) Willan Publishing, United States of America Diane L, G. & P. Elizabeth (2007), "Crime Victims: What Is the Role of Social Support?", *Journal of aggression, maltreatment & trauma*, No 15: 97-113.
- Drentea, Patricia et al., (2006). Predictors of Improvement in Social support: Five-year effects of a structured intervention for caregivers of spouses with Alzheimer's disease, *Soc Sci Med*. 2006 Aug;63(4):957-67.
- Geertje van, Daalen Karin, Sanders Tineke, M. Willemsen. (2005). Sources of Social Support as Predictors of Health, Psychological Well-Being and Life Satisfaction Among Dutch Male and Female Dual-Earners *Journal of Women & Health*, Vol. 41(2).
- Hartworth, C and Hartworth, J (2005) ,«Keeping Families Together: Maintaining Positive Relationships Between Children and Parents in Prison», Barefoot Research and Evaluation. Access in: <http://www.barefootresearch.org.uk/wp-content/uploads/Keeping-Families-Together.pdf>.
- Hochstetler Andy, DeLisi Matt, Pratt Travis C. (2010). Social Support and Feelings of Hostility among Released Inmates, article first published online, Volume: 56 issue: 4, page(s): 588-607.
- Hupcey, J. E (1998) Clarifying the social support theory- research linkage. *Journal of advanced nursing*. 27 (6), 1231- 1242.
- Hudson, Kirsty (2006), *Supporting Family Ties: An Evaluation of Prisoners Perceptions of Family Need Swing*, National Probation Service.access in: http://www.barnardos.org.uk/cs_of_report.pdf
- Jiang, S., & Winfree, L. T. Jr. (2006). Social Support, Gender, and Inmate Adjustment to Prison Life: Insights from a National Sample. *The Prison Journal*, 86(1), 32-55.
- Jongil Yuh, Sungsil Choi. (2017). Sources of social support, job satisfaction, and quality of life among childcare teachers, Author links open overlay panel, *The Social Science Journal*, Volume 54, Issue 4, 450-457.

- King, N., & Horrocks, C. (2010), Interviews in qualitative research, London: Sage.
- Landman-Peters, Karlien M.C. et al., (2005). Gender differences in the relation between social support, problems in parent-offspring communication, and depression and anxiety, *Social Sciences & Medicine*, 60, pp 2549-59.
- Liu Liu, Wing Hong Chui. (2013). Social Support and Chinese Female Offenders' Prison Adjustment, School of Social and Behavioral Sciences, Nanjing University, Room 409, Heren Building, 163 Xianlin Boulevard, Nanjing 210046, China, 94(1) 30-51.
- Martin, J. L. (2012). The explanation of social action. Oxford: Oxford University Press.
- Mills, A. (2004) «Great Expectations?: A Review of the Role of Prisoners' Families». Paper presented to British Criminology Conference, Portsmouth, 30 July 2004
- Murray Joseph and Lynne Murray (2009), « Parental incarceration, attachment and child psychopathology». *Attachment & Human Development* Vol. 12, No. 4, July 2010, 289-309.
- Olson, David, H (1999). Circumplex Model VII: Validation Studies and Faces III. *Family Social Science*. Vole 125. PP. 337_351.
- Ostertag, Nathan L. (2016). Mental Illness and Perceived Social Support upon Reentry: An Analysis of Inmates in Arizona, a Thesis Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Master of Science. Access in: https://repository.asu.edu/attachments/175082/content/Ostertag_asu_0010N_16352.pdf.
- Pugh, G. (2005), HMP Helmsley Bay: «Visit & Family Ties Survey», Ormiston Children and Families Trust.
- Russell, D.; Peplau, L. & Cutrona, C. (1980). "The revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and discriminant validity". *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 39, pp. 472-480.
- Sacco, V. F. (1993), "Social Support and the Fear of Crime", *Canadian Journal of Criminology*, No 35: 25-40
- Simmons, Charlene Wear (2000), «Children of Incarcerated Parents», prepared at the Request of Assembly member Kerry Mazzoni, MARCH 2000, CRB Note Vol. 7, No. 2.
- Stevenson-Hinde, J. & Akister, J. (1995). The McMaster Model of Family Functioning:
- Thoits PA. (1982) Conceptual, methodological, and theoretical problems in studying social support as a buffer against life stress. *J Health Soc Behave* 1982; 23(2):145-59.
- Vaux, A. (1985). Variations in social support associated with gender, ethnicity, and age. *Journal of Social Issues*, 41(1), 89-110
- Yap, M. B. H. & G. J. Devilly (2003), "The Role of Perceived Social Support in Crime Victimization", *Clinical Psychology Review*, No24: 1-14.